

Briuselis, 2016 m. gruodžio 16 d.
(OR. en)

15642/16

Tarpinstitucinė byla:
2016/0397 (COD)

SOC 812
EMPL 549
CODEC 1910

PASIŪLYMAS

nuo: Europos Komisijos generalinio sekretoriaus,
kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU

gavimo data: 2016 m. gruodžio 15 d.

kam: Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-
MIKKELSENI

Komisijos dok. Nr.: COM(2016) 815 final

Dalykas: Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO,
kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės
apsaugos sistemų koordinavimo ir Reglamentas (EB) Nr. 987/2009,
nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 įgyvendinimo tvarką
(Tekstas svarbus EEE ir Šveicarijai)

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2016) 815 final.

Priedama: COM(2016) 815 final

Strasbūras, 2016 12 13
COM(2016) 815 final

2016/0397 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ir Reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 įgyvendinimo tvarką

(Tekstas svarbus EEE ir Šveicarijai)

{SWD(2016) 460 final}
{SWD(2016) 461 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

ES piliečių ir jų šeimų teisė laisvai judėti ir gyventi bet kurioje ES šalyje – viena iš keturių ES sutartyse įtvirtintų pagrindinių laisvių.

Laisvas asmenų judėjimas būtų neįmanomas, jei nebūtų apsaugotos judžių europiečių ir jų šeimos narių teisės į socialinę apsaugą.

Ši iniciatyva yra 2016 m. Europos Komisijos *Darbuotojų judumo dokumentų rinkinio* dalis. Jos tikslas – toliau modernizuoti ES socialinės apsaugos sistemų koordinavimo teisės nuostatas, išdėstytas Reglamentuose (EB) Nr. 883/2004¹ ir Nr. 987/2009² (toliau – Reglamentai), sudarant dar palankesnes sąlygas piliečiams naudotis savo teisėmis ir užtikrinant teisinį aiškumą, sąžiningą ir nešališką finansinės naštos paskirstymą valstybėms narėms, taip pat nesudėtingą administravimą ir taisyklių įgyvendinimą. Modernizuota socialinės apsaugos koordinavimo sistema, deranti su socialinėmis ir ekonominėmis valstybių narių realijomis, yra viena svarbiausių šios iniciatyvos paskatų.

Pasiūlyme dėmesys sutelkiamas į keturias koordinavimo sritis, kurias reikia tobulinti: ekonomiškai neaktyvių piliečių galimybę gauti socialines išmokas, ilgalaikės priežiūros išmokas, bedarbio išmokas ir išmokas šeimai. Kiekviena valstybė narė pati sprendžia, kokia bus jos socialinės apsaugos sistema, kokios išmokos bus mokamos, kokios bus atitikties reikalavimams sąlygos, kaip tos išmokos bus skaičiuojamos ir kokios įmokos turėtų būti mokamos visose socialinės apsaugos srityse (pavyzdžiui, senatvės pensijos, bedarbio išmokos ar išmokos šeimai). Tačiau šios srities nacionalinės nuostatos turi derėti su ES teisės principais, visų pirma su vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principais. Valstybės narės savo nuožiūra gali stebėti, kaip išmokos yra mokamos, be kita ko, kitose valstybėse narėse gyvenantiems jų piliečiams. Svarbų vaidmenį keičiantis informacija apie socialinės apsaugos išmokas atlieka Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinė komisija.

Visų pirma peržiūra siekiama išaiškinti aplinkybes, kuriomis valstybės narės gali apriboti socialines išmokas, kurių prašo ekonomiškai neaktyvūs judūs ES piliečiai. Pagal naujausią Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) praktiką tai padaryti būtina dėl aiškumo, skaidrumo ir teisinio tikrumo priežasčių. Skaičiuojama, kad ekonomiškai neaktyvių judžių piliečių yra 3,7 mln.³. Beveik 80 proc. jų įgyja teises (teisę gyventi šalyje ir (arba) teisę į išmokas) iš ekonomiškai aktyvių šeimos narių, su kuriais gyvena, ir taikant vienodo požiūrio principą toliau turi tokias pačias teises kaip vietos darbuotojų šeimos nariai. Neaktyviam judžiam ES piliečiui, kuris anksčiau teisėtai gyveno valstybėje narėje, tačiau nebetenkina Direktyvos 2004/38/EB sąlygų, turėtų būti taikomas vienodo požiūrio principas, kiek tai susiję su įmokinėmis socialinės apsaugos išmokomis, jei priimančioji valstybė narė oficialiai neatėmė teisės gyventi šalyje.

1 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004 4 30, p. 1, klaidų ištaisymas OL L 200, 2004 6 7).

2 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką (OL L 284, 2009 10 30).

3 Darbo jėgos tyrimas, 2014 m.

Antra, šia peržiūra siekiama nustatyti nuoseklią ilgalaikės priežiūros išmokų (šiuo metu reglamentuojamų ligos išmokų skyriuje) koordinavimo tvarką, šiuo tikslu parengiant atskirą Reglamento (EB) Nr. 883/2004 skyrių dėl šių išmokų koordinavimo, įtraukiant atitinkamą apibrėžtį ir pateikiant tų išmokų sąrašą. Skaičiuojama, kad ilgalaikės priežiūros išmokas gauna maždaug 80 000 judžių piliečių; bendra išmokų suma sudaro 793 mln. EUR (0,4 proc. visų ES išlaidų ilgalaikės priežiūros išmokoms).

Be to, peržiūroje siūloma nauja bedarbio išmokų koordinavimo tarpvalstybinio judumo atvejais tvarka. Ji yra susijusi su draudimo laikotarpių sumavimu siekiant nustatyti ar išsaugoti teisę į bedarbio išmoką, bedarbio išmokų eksportu ir nustatymu, kuri valstybė narė yra atsakinga už bedarbio išmokų mokėjimą pasienio darbuotojams ir kitiems tarpvalstybiniams darbuotojams. Nustatyta 25 000 draudimo laikotarpių sumavimo atvejų (23 valstybių narių duomenys)⁴, maždaug 27 300 asmenų visoje ES, kurie eksportuoja savo bedarbio išmokas į kitą valstybę narę⁵, ir yra maždaug 91 700 bedarbių tarpvalstybinių darbuotojų kasmet, iš kurių 53 500 yra pasienio darbuotojai⁶.

Ketvirta, pasiūlyme pateikta naujų nuostatų, susijusių su išmokų šeimai, t. y. šeimos pajamų vaiko auginimo laikotarpiu, koordinavimu. Tokią išmoką yra nustačiusios 22 valstybės narės⁷.

Be to, pasiūlyme išaiškintos taikomų teisės aktų kolizinės normos ir Reglamentų bei 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (toliau – Direktyva 96/71/EB)⁸ sąsajos. Pasiūlymu sustiprinamos administracinės socialinės apsaugos koordinavimo taisyklės tokiose srityse kaip informacijos mainai ir darbuotojų socialinės apsaugos statuso tikrinimas, kad būtų užkirstas kelias potencialiai nesąžiningai praktikai ar piktnaudžiavimui. Be to, pasiūlymu Komisijai suteikiami nauji įgyvendinimo įgaliojimai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 291 straipsnį dar tiksliau nustatyti vienodą perkeliamojo dokumento A1 (pažymėjimo, kuriame nurodoma, kokie socialinės apsaugos teisės aktai yra taikomi jo turėtojui) išdavimo, tikrinimo ir anuliavimo tvarką.

Į pasiūlymą taip pat įtrauktas ne vienas techninis pakeitimas. Šie pakeitimai susiję su išvestinių teisių į ligos išmokas prioritetizavimu, sveikatos patikrinimo išlaidų kompensavimu, vidutinių metinių išlaidų ligos išmokoms apskaičiavimu ir priemonių, kurios padėtų nustatyti sukčiavimą ar klaidas taikant Reglamentus, įvedimu, įskaitant sąlygas valstybėms narėms reguliariai keistis asmens duomenimis. Be to, buvo peržiūrėtos nepagrįstai išmokėtų socialinės apsaugos išmokų susigrąžinimo procedūros, siekiant geriau jas suderinti su panašiomis Direktyvoje 2010/24/ES dėl savitarpio pagalbos vykdant reikalavimus, susijusius su mokesčiais, muitais ir kitomis priemonėmis, nustatytomis procedūromis, visų pirma, kad būtų nustatyta suvienodintas dokumentas, naudotinas vykdymo užtikrinimo

4 Pacolet J ir De Wispelaere F, *Aggregation of periods or salaries for unemployment benefits: Report on U1 portable documents for migrant workers* (Network Statistics FMSSFE: 2015) Table 1 (Annex XII of Impact Assessment Report).

5 Pacolet, J. ir De Wispelaere, F., *Export of unemployment benefits – PD U2 Questionnaire*, Network Statistics FMSSFE, Europos Komisija, 2014 m. birželio mėn.

6 Šie skaičiai grindžiami Europos Komisijos 2015 m. metine ataskaita dėl darbo jėgos judumo; jokių kitų duomenų apie pasienio darbuotojus pagal Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 pateiktą apibrėžtį nėra.

7 De Coninck J: *Reply to an ad hoc request for comparative analysis: salary-related child raising benefits, FreSsco - Free movement of workers and Social security coordination*, European Commission 2015, p. 9 (Annex XXV of Impact Assessment Report).

8 OL L 18, 1997 1 21, p. 1.

priemonėms, ir standartinės savitarpio pagalbos prašymo ir pranešimo apie su reikalavimu susijusius dokumentus ir sprendimus procedūros⁹.

Į pasiūlymą taip pat įtrauktas ne vienas periodiškas techninis atnaujinimas, atspindintis nacionalinių teisės aktų raidą, darančią poveikį ES taisyklių taikymui.

Galiausiai, pasiūlymu suteikiama naujų įgaliojimų Komisijai priimti deleguotuosius aktus pagal SESV 290 straipsnį, kad būtų palengvinta ir pagreitinta teisėkūros procedūra, kuria būtų iš dalies keičiami Reglamento (EB) Nr. 883/2004 konkrečioms šalims skirti priedai.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Ši iniciatyva papildo kitas iniciatyvas, nustatytas pagal politinių gairių „Nauja pradžia Europai“¹⁰ 4 prioriteta „Stipresnė, teisingesnė ir tvirtesnė pramoninės bazės vidaus rinka“, ir visų pirma planuojamą Vidaus rinkos strategiją¹¹. Darbo jėgos judumas – veiksmingo išteklių paskirstymo sektoriuose ir tarp jų priemonė bei galimybė sumažinti nedarbą ir gebėjimų neatitiktį.

Iniciatyva taip pat papildo Politinių gairių 1 prioriteta, nes padeda kurti verslumui ir darbo vietų kūrimui palankesnę aplinką, ir užtikrina, kad Reglamentai derėtų su Komisijos geresnio reglamentavimo įsipareigojimu¹².

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Pasiūlymas grindžiamas SESV 48 straipsniu.

- **Subsidiarumo principas**

Subsidiarumo principas taikomas tuomet, kai pasiūlymas nepriklauso išimtinai ES kompetencijai.

Valstybės narės nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmeniu negali deramai pasiekti pasiūlymo tikslų. Jų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, nes

socialinės apsaugos koordinavimas yra aktualus tarpvalstybiniais atvejais, kai nei viena valstybė narė pati viena veikti negali. ES lygmens koordinavimo reikalaujama SESV 48 straipsniu, be to, jis būtinas, kad būtų galima naudotis laisvo judėjimo teise. Tokio koordinavimo nebuvimas stabdytų laisvą judėjimą: žmonės būtų mažiau linkę keltis į kitą valstybę narę, jei prarastų savo šalyje įgytas socialinės apsaugos teises.

9 OL L 84, 2010 3 31, p. 1.

10 http://ec.europa.eu/priorities/publications/president-junckers-political-guidelines_lt

11 http://ec.europa.eu/priorities/internal-market_lt

12 http://ec.europa.eu/info/strategy/better-regulation-why-and-how_en

ES koordinavimo teisės aktai pakeičia įvairius ankstesnius dvišalius susitarimus. Sukūrus šios srities ES sistemą užtikrinamas vienodas nuostatų aiškinimas ir judžių ES piliečių bei jų šeimos narių teisių apsauga, kurių valstybės narės nacionaliniu lygmeniu pasiekti negalėtų.

Taip ne tik supaprastinamas valstybių narių socialinės apsaugos koordinavimas, bet ir užtikrinamas vienodas požiūris į visus pagal nacionalinę socialinės apsaugos teisę apdraustus ES piliečius.

Pasiūlymu atnaujinamos dabartinės koordinavimo taisyklės, kad būtų atsižvelgta į pokyčius, atsiradusius dėl kintančių socialinių realiųjų ir nacionaliniu lygmeniu įgyvendintų teisės aktų pakeitimų.

Todėl pasiūlymas atitinka subsidarumo principą.

- **Proporcingumo principas**

Siūlomu reglamentu, kuriuo iš dalies keičiami tam tikri reglamentai, neviršijama to, kas būtina veiksmingam socialinės apsaugos koordinavimui pasiekti: Juo nebus išplečiama dabartinių Reglamentų materialinė ar taikymo asmenims aprėptis, o jo poveikis sutelkiamas keturiose pirmiau nurodytose srityse. Valstybės narės ir toliau bus atsakingos už savo socialinės apsaugos sistemų organizavimą ir finansavimą.

Pasiūlymu valstybėms narėms sudaromos sąlygos lengviau koordinuoti socialinės apsaugos sistemas ir siekiama apsaugoti ES teritorijoje judančius asmenis drauge patenkinant kintančias valstybių narių reikmes.

Todėl pasiūlymas atitinka proporcingumo principą.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siūloma priemonė – reglamentas. Kitos priemonės, pavyzdžiui, komunikatas ar kiti teisiškai neįpareigojantys dokumentai, reikiamo teisinio tikrumo ir aiškumo pasiekti nepadėtų.

3. **EX-POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Ex-post vertinimas ir (arba) galiojančių teisės aktų tinkamumo patikrinimas**

Komisija įvertino, kokių mastu dabartinė teisinė sistema užtikrina veiksmingą koordinavimą. Ši analizė atlikta laikantis Reglamentuose nustatytos oficialios peržiūros prievolės, pagal kurią reikalaujama, kad Socialinės apsaugos koordinavimo administracinė komisija (toliau – Administracinė komisija)¹³ ir Europos Komisija peržiūrėtų ir įvertintų tam tikrų Reglamentų nuostatų įgyvendinimą ir veiksmingumą¹⁴. Be to, laikomasi Komisijos įsipareigojimo įvertinti reikmę peržiūrėti bedarbio išmokų koordinavimo principus¹⁵.

13 Administracinę komisiją sudaro valstybių narių atstovai. Norvegijos, Islandijos, Lichtenšteino ir Šveicarijos atstovai dalyvauja stebėtojų teisėmis. Administracinė komisija atsako už administracinius klausimus ar klausimus, susijusius su socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatų aiškinimu, ir už ES valstybių narių bendradarbiavimo skatinimą ir plėtotę. Europos Komisija taip pat dalyvauja posėdžiuose ir teikia sekretoriato paslaugas.

14 Žr. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 87 straipsnio 10b dalį ir 87a straipsnio 2 dalį, taip pat Reglamento (EB) Nr. 987/2009 86 straipsnio 1, 2 ir 3 dalis.

15 2011 m. gruodžio mėn. Taryba priėmė sprendimą įvertinti galimybę pridėti papildomą nuostatą dėl bedarbio išmokų savarankiškai dirbantiems pasienio darbuotojams per dvejus metus nuo jo taikymo pradžios. Šiame posėdyje daugumos valstybių narių prašymu Komisija pareiškė, kad peržiūra gali būti gera proga pradėti platesnes diskusijas apie dabartines bedarbio išmokų koordinavimo nuostatas ir įvertinti poreikį peržiūrėti šio koordinavimo principus.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Su suinteresuotosiomis šalimis konsultuotasi įvairiomis progomis.

1. Su valstybėmis narėmis konsultuotasi Administracinėje komisijoje.
2. Su nacionalinėmis administracijomis konsultuotasi rengiant specialias internetines apklausas apie ilgalaikės priežiūros išmokų koordinavimą, bedarbio išmokų eksportą ir bedarbio išmokų pasienio darbuotojams koordinavimą.
3. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo patariamąjį komitetą posėdžiuose su socialiniais partneriais konsultuotasi dėl ilgalaikės priežiūros išmokų koordinavimo, bedarbio išmokų pasienio darbuotojams ir bedarbio išmokų eksporto, o specialiose konsultacijose – dėl išmokų šeimai, ilgalaikės priežiūros išmokų ir bedarbio išmokų koordinavimo.
4. Su NVO konsultuotasi dėl išmokų šeimai, ilgalaikės priežiūros išmokų ir bedarbio išmokų koordinavimo tuo tikslu surengtose specialiose konsultacijose.
5. 2012 m. gruodžio mėn. surengtos dvi internetinės konsultacijos ilgalaikės priežiūros išmokų koordinavimo, bedarbio išmokų eksporto ir bedarbio išmokų pasienio darbuotojams koordinavimo. 2015 m. liepos mėn. įvyko internetinės konsultacijos dėl bedarbio išmokų ir išmokų šeimai koordinavimo.

Išsiskyrė valstybių narių nuomonės dėl socialinių išmokų ekonomiškai neaktyviems judiems ES piliečiams. Ne viena valstybė narė *status quo* laikė geriausiu ar antru pasirinkimu; kai kurios valstybės narės kaip pirmą ar antrą pasirinkimą siūlė iš dalies keisti Reglamento nuostatas dėl vienodo požiūrio, tačiau bendro sutarimo, kokių pakeitimų reikia, pasiekti nepavyko. Kelios valstybės narės nurodė pageidaujanti administracinių gairių.

Ilgalaikės priežiūros išmokų koordinavimo srityje dauguma valstybių narių pritarė, kad reikia parengti specialią apibrėžtį ir (arba) specialų skyrių ir (arba) išmokų sąrašą. Kelios valstybės narės pirmenybę teikė *status quo*. 2012 m. viešų konsultacijų rezultatai parodė, kad yra labai įvairių nuomonių apie už ilgalaikės priežiūros išmokų teikimą atsakingą valstybę narę.

Bedarbio išmokos.

Valstybių narių nuomonės apie bedarbio išmokų sumavimą išsiskyrė: kiek daugiau nei pusė valstybių narių buvo linkusios laikytis *status quo*, kitos pritarė sumavimui tik po vieno-trijų mėnesių darbo. Socialiniai partneriai buvo linkę remti *status quo*. 2015 m. viešose konsultacijose trečdalis respondentų teigė manantys, kad dabartinės taisyklės turėtų būti pakeistos.

Taip pat išsiskyrė valstybių narių nuomonės apie bedarbio išmokų eksportą: vienos pritarė dabartinėms nuostatoms, kitos pritarė teisei eksportuoti šias išmokas bent šešis mėnesius. Darbdavių organizacijos rėmė dabartines nuostatas, o profesinės sąjungos ir NVO – galimybę eksportuoti išmokas bent šešis mėnesius. 2012 m. viešose konsultacijose dauguma respondentų palankiai vertino bedarbio išmokų eksporto laikotarpio pailginimą.

Galiausiai, kalbant apie bedarbio išmokų pasienio ir kitiems tarpvalstybiniais darbuotojams koordinavimą, kai kurios valstybės narės pirmenybę teikė *status quo*, kitos palankiau vertino galimybę, kad bedarbio išmokas visiems darbuotojams mokėtų ta valstybė narė, kurioje jie

paskutinį kartą vykdė veiklą. 2012 m. viešose konsultacijose taip pat išryškėjo dideli pavienių asmenų ir suinteresuotųjų subjektų nuomonių skirtumai.

Kalbant apie išmoky šeimai eksportą, labai mažai valstybių narių delegacijų pritarė, kad reikėtų keisti išmokų, kurios sudaro šeimos pajamas vaiko auginimo laikotarpiu, koordinavimą. Dauguma NVO rėmė *status quo*. 2015 m. viešose konsultacijose ketvirtadalis respondentų teigė manantys, kad dabartinės taisyklės turėtų būti pakeistos.

Atsakymuose pateiktų nuomonių įvairovė suteikė Komisijai galimybę išsamiai įvertinti dabartinę socialinės apsaugos sistemų koordinavimo būklę, patiriamas problemas, galimus jų sprendimo būdus ir šių sprendimų rėmimą. Viešų konsultacijų rezultatai viešinami portale „Jūsų balsas Europoje“¹⁶. Išsamesnės informacijos apie suinteresuotųjų subjektų nuomonę pateikiama Poveikio vertinimo ataskaitoje.

• **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Rengiant šį pasiūlymą surengta išsamių konsultacijų tiek su Komisijos, tiek su išorės ekspertais. Buvo atsižvelgta į teisės ekspertų tinklo „trESS“¹⁷, Judumo ES viduje teisės ekspertų tinklo (FreSsco), Judumo ES viduje statistikos ekspertų tinklo tyrimus ir ataskaitas, „Deloitte Consulting“ papildomą poveikio vertinimą, Leveno katalikiškojo universiteto Darbo ir visuomenės mokslinių tyrimų instituto (HIVA) ir „Fondazione Giacomo Brodolini“, COWI bei Voriko užimtumo mokslinių tyrimų instituto konsorciumo papildomą analizę. Išsamesnės informacijos apie konsultacijas su ekspertais pateikiama Poveikio vertinimo ataskaitoje. Be to, rengiant pasiūlymą naudotasi Administracinės komisijos suburtos valstybių narių nacionalinių institucijų ekspertų *ad hoc* grupės darbo rezultatais – ši grupė parengė įvairių rekomendacijų, susijusių su taisyklių, kuriomis nustatoma, kuriuos teisės aktus taikyti, visų pirma komandiruotiems darbuotojams ir asmenims, dirbantiems dviejose (ar daugiau) valstybėse narėse.

• **Poveikio vertinimas**

Laikydamosi geresnio reglamentavimo politikos, Komisija atliko potencialių politikos galimybių poveikio vertinimą ir nustatė jų ekonominį, socialinį, reglamentavimo ir bendrą veiksmingumą ir derėjimą su platesniais ES tikslais¹⁸. Šį darbą papildė struktūrinės konsultacijos su Komisijos tarnybomis per tarnybų iniciatyvinę grupę¹⁹.

Koordinavimo taisyklės yra skirtos tiesiogiai valstybėms narėms ir jų socialinės apsaugos sistemoms. Mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI) šis pasiūlymas tiesioginio poveikio nedarys. Nenustatyta nei neigiamo, nei teigiamo poveikio aplinkai.

Kalbant apie skaitmeninį poveikį, pasiūlymas yra visapusiškai pritaikytas internetinei aplinkai. Nacionalinių valdžios institucijų elektroninio keitimosi duomenimis sistema socialinės apsaugos sistemų koordinavimo srityje bus įgyvendinta pagal Elektroninių

16 http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_lt.htm

17 *trESS Think Tank Report 2010, Analysis of selected concepts of the regulatory framework and practical consequences on the social security coordination; trESS Think Tank Report 2011, Coordination of long-term care benefits-current situation and future prospects; the 2012 Analytical Study on the Legal impact assessment for the revision of Regulation 883/2004 with regard to the coordination of long-term care benefits and the trESS Think Tank Report 2012 on Coordination of unemployment benefits* (visos ataskaitos pateikiamos adresu www.tress-network.org).

18 SWD (2016) 460

19 Grupę sudarė šios tarnybos: CNECT GD; ECFIN GD; ENER GD; ESTAT GD; FISMA GD; GROW GD; HOME GD; JUST GD; Teisės tarnyba; MOVE GD; NEAR GD; REGIO GD; RTD GD; SANTE GD; Generalinis Sekretoriatas; TAXUD GD ir TRADE GD.

socialinės apsaugos informacijos mainų (toliau – EESSI) projektą. Projektą planuojama baigti iki 2019 m. vidurio.

Kalbant apie socialines išmokas ekonomiškai neaktyviems judiems ES piliečiams, tinkamiausia laikyta galimybė iš dalies pakeisti vienodo požiūrio nuostatas, įtrauktas į Reglamentą (EB) Nr. 883/2004, kad būtų pateiktos nuorodos į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB,²⁰ (toliau – Direktyva 2004/38/EB) apribojimus ir atsižvelgta į Teisingumo Teismo praktiką. Ši galimybė yra priimtinesnė nei kitos teisėkūros galimybės (kad būtų galima nustatyti nukrypti leidžiančias nuostatas, susijusias su specialiomis neįmokinėmis išmokomis pinigais, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 883/2004 70 straipsnyje, arba pašalinti iš šio reglamento specialias neįmokines išmokas pinigais, kuriomis garantuojamos pragyvenimo išlaidos) ir ne teisėkūros galimybės (taisyklių išaiškinimas komunikatu). Pasiūlymu atsižvelgiama į Teisingumo Teismo išaiškintą dabartinę ES teisę, todėl ekonominis poveikis ar poveikis socialinėms teisėms, palyginti su dabartine padėtimi, bus minimalus. Tačiau jis gali padėti sumažinti reglamentavimo sąnaudas, nes bus padidintas ES teisės aiškumas.

Pasiūlymu nustatoma nuosekli ilgalaikės priežiūros išmoku tvarka – pridedamas atskiras skyrius dėl šių išmoku koordinavimo, suderintas su dabartinėmis ligos išmoku nuostatomis, ir įtraukta ilgalaikės priežiūros išmoku apibrėžtis bei pateiktas nacionalinių išmoku sąrašas. Ši galimybė buvo priimtinesnė, palyginti su kitomis galimybėmis, pagal kurias visas ilgalaikės priežiūros išmokas mokėtų gyvenamoji valstybė narė, o jas kompensuotų (drauge su papildoma priemoka ar be jos) kompetentinga valstybė narė. Priimtinausia galimybė suteikia dabartinėms taisyklėms aiškų teisinį pagrindą ir drauge padidina taikomos tvarkos skaidrumą ir stabilumą. Piliečiams ir institucijoms bus aiškiau, o socialinė apsauga bus didesnė. Palyginti su dabartine padėtimi, priimtinausia galimybė nepadarys didelio ekonominio poveikio ir nelems didelių įgyvendinimo išlaidų.

Bedarbio išmoku koordinavimas.

Kalbant apie bedarbio išmoku sumavimą, priimtinausia galimybė – reikalauti, kad teisę sumuoti ankstesnius draudimo laikotarpius asmuo įgytų paskutinės darbo vietos valstybėje narėje išdirbęs ne mažiau kaip tris mėnesius (jei ši sąlyga netenkinama, reikalaujama, kad išmokas mokėtų ta valstybė narė, kurioje asmuo vykdė veiklą prieš tai). Ši galimybė yra priimtinesnė nei kitos galimybės, pagal kurias leidžiama sumuoti draudimo laikotarpius vos po vienos dienos ar vieno mėnesio draudimo laikotarpio arba naudoti valstybėje narėje, kurioje asmuo vykdė veiklą prieš tai, gautas pajamas bedarbio išmokai apskaičiuoti po vieno ar trijų mėnesių darbo kompetentingoje valstybėje narėje. Manoma, kad ši galimybė užtikrins stipresnius institucijų, atsakingų už bedarbio išmoku skaičiavimą, ryšius ir padės potencialiai sutaupyti 41 mln. EUR, nors valstybių narių sąnaudos šioje srityje pasiskirstę nevienodai. Reglamentavimo sąnaudoms reikšmingo poveikio padaryta nebus.

Pasirinkus priimtinausią galimybę, bedarbio išmoku eksporto atveju minimalus eksporto laikotarpis bus pailgintas nuo trijų iki šešių mėnesių ir bus sudaryta galimybė eksportuoti išmokas visą laikotarpį, kuriuo turima teisė į tas išmokas. Ši galimybė bus derinama su sustiprinto bendradarbiavimo mechanizmu, kad darbo ieškantiems asmenims būtų padedama

20

OL L 158, 2004 4 30, p. 77.

jį rasti ir taip padidinama reintegracijos į darbo rinką tikimybė. Ši galimybė yra priimtinesnė, nei galimybė suteikti teisę į bedarbio išmokų eksportą visą laikotarpį, kuriuo turima teisė į tas išmokas. Palyginti su dabartine padėtimi, priimtinausia galimybė nepadarys didelio ekonominio poveikio ir nelems didelių įgyvendinimo išlaidų, nes kompetentinga valstybė narė turės tik eksportuoti išmokas, į kurias jau suteikta teisė.

Kalbant apie bedarbio išmokų pasienio ir kitiems tarpvalstybiniais darbuotojams koordinavimą, priimtinausia galimybė – atsakomybę už bedarbio išmokų mokėjimą suteikti paskutinės darbo vietos valstybei narėi, jei pasienio darbuotojas joje yra išdirbęs bent 12 mėnesių. Kitu atveju už bedarbio išmokų mokėjimą atsako gyvenamoji valstybė narė. Todėl dabartinės kompensavimo tvarkos bus atsisakyta. Ši galimybė yra priimtinesnė nei kitos svarstytos galimybės, kaip antai, suteikti pasienio darbuotojams teisę rinktis, kur teikti prašymą išmokoms gauti, arba atsakomybę už bedarbio išmokų mokėjimą visais atvejais perduoti paskutinės darbo vietos valstybei narėi. Skaičiuojama, kad pasirinkus šią galimybę ekonominės sąnaudos išaugs nuo 416 mln. EUR iki 442 mln. EUR, tačiau reglamentavimo sąnaudos sumažės nuo 9,9 mln. EUR iki 3,7 mln. EUR.

Vaiko auginimo pašalpų, kuriomis siekiama kompensuoti vaiko auginimo laikotarpiu tėvų prarastas pajamas, koordinavimo atveju priimtinausia galimybė laikyta galimybė pakeisti dabartines koordinavimo nuostatas taip, kad teisė į vaiko auginimo pašalpas būtų laikoma individualia ir asmenine teise ir kad antrinei kompetentingai valstybei narėi būtų suteikta galimybė išmokėti visą pašalpų sumą. Taip bus leidžiama toms valstybėms narėms, kurios aktyviai skatina abu tėvus dalytis atsakomybę, pašalinti potencialius finansinio atgrasymo veiksnius, kai tėvai vaiko priežiūros atostogas ima tuo pačiu metu. Ši galimybė buvo priimtinesnė nei kitos svarstytos alternatyvos: privalomas antrinių kompetentingų valstybių narių įpareigojimas nukrypti nuo sutampančių taisyklių visų vaiko auginimo pašalpų atžvilgiu arba tik su darbo užmokesčiu susijusių vaiko auginimo pašalpų atžvilgiu. Maksimalus priimtinausios galimybės ekonominis poveikis būtų 58–84 proc. išaugusios antrinių kompetentingų valstybių narių ekonominės sąnaudos, nors praktiškai ši norma veikiausiai bus mažesnė, nes ne visos valstybės narės nuspręs taikyti šią nukrypti leidžiančią nuostatą. Perėjimo prie individualių ir asmeninių teisių nulemtas poveikis socialinėms teisėms turėtų būti minimalus, nes reikalavimo pripažinti išvestines teises į vaiko auginimo pašalpas laikomasi labai prastai.

Su šiuo pasiūlymu teikiama poveikio vertinimo ataskaita (SWD (2016) 460), kurią peržiūrėjo ir dėl kurios 2016 m. sausio 21 d. teigiamą nuomonę pateikė Reglamentavimo patikros valdyba. Galutinėje poveikio vertinimo ataskaitoje atsižvelgta į visas Reglamentavimo patikros valdybos rekomendacijas.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas ES biudžetui poveikio neturi. Potencialus poveikis nacionaliniams biudžetams aptartas pirmiau.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Praėjus penkeriems metams nuo pakeistų Reglamentų taikymo pradžios, o vėliau ne rečiau kaip kas penkerius metus Komisija Europos Parlamentui, Tarybai ir Ekonomikos ir socialinių

reikalų komitetui pateiks naujosios priemonės taikymo vertinimo ataskaitą, kaip nustatyta Geresnio reglamentavimo gairėse.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Šioje dalyje išsamiau paaiškinamos konkrečios pasiūlymo nuostatos, susijusios su Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 (toliau – pagrindinis reglamentas) ir Reglamentu (EB) Nr. 987/2009 (toliau – įgyvendinimo reglamentas).

1 straipsnis

1 straipsnis yra susijęs su pagrindinio reglamento pakeitimais.

1. 2 konstatuojamoji dalis pakeista siekiant įtraukti visų ES piliečių laisvo judėjimo teisę pagal ES teisės aktus.
2. 5 konstatuojamoji dalis pakeista įtraukiant nuorodą į apribojimus, susijusius su socialinėmis išmokomis ekonomiškai neaktyviems judiems ES piliečiams, įtrauktus į Direktyvą 2004/38/EB.
3. 5a konstatuojamoji dalis įterpta siekiant išaiškinti, kad Direktyvos 2004/38/EB taikymas reglamentams jau išaiškintas Teisingumo Teismo praktikoje bylose C-140/12, *Brey*, EU:C:2013:565, C-333/13, *Dano*, EU:C:2014:2358 ir C-308/14 *Komisija prieš Jungtinę Karalystę*, EU:C:2016:436.
4. 5b konstatuojamoji dalis įterpta siekiant išaiškinti, kad vertinant, kaip laikomasi reikalavimo turėti visavertį sveikatos draudimą, kaip nustatyta Direktyvoje 2004/38/EB, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad ekonomiškai neaktyviems judiems ES piliečiams būtų įmanoma tenkinti šį reikalavimą.
5. 5c konstatuojamoji dalis įterpta siekiant išaiškinti, kad ekonomiškai neaktyvių judžių ES piliečių teisių į vienodą požiūrį, įtrauktų į Direktyvą 2004/38/EB, apribojimai negali būti viršesni už tokių asmenų pagrindines teises, pripažintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.
6. 24 konstatuojamoji dalis pakeista, kad būtų įtraukta nuoroda į naują ilgalaikės priežiūros išmokų skyrių.
7. 35a konstatuojamoji dalis įterpta siekiant paaiškinti, kad išmokos šeimai, kurios sudaro šeimos pajamas vaiko auginimo laikotarpiu, yra specialios kategorijos išmokos šeimai ir teisę į jas reikėtų laikyti individualia ir asmenine teise, jeigu ta išmoka yra įtraukta į pagrindinio reglamento XIII priedo 1 dalį. Tai reiškia, kad kompetentinga valstybė narė neprivalo suteikti išvestinių teisių į tokias išmokas apdrausto asmens šeimos nariams. Antrinės kompetencijos valstybės narės gali nuspręsti netaikyti išmokų sutapimo vengimo taisyklių pagal pagrindinio reglamento 68 straipsnio 2 dalį ir teisę į šią išmoką turinčiam asmeniui mokėti viso dydžio išmoką. Jei valstybė narė nusprendžia nukrypti nuo šios nuostatos, ji turėtų būti įtraukta į XIII priedo 2 dalį, o nukrypti leidžianti nuostata turi būti nuosekliai taikoma visiems atitinkamiems teisę į išmoką turintiems asmenims.
8. 39a konstatuojamojoje dalyje aptariamos taikytinos ES duomenų apsaugos priemonės.

9. 46 konstatuojamojoje dalyje pagal SESV 290 straipsnį nustatomi įgaliojimai Komisijai priimti deleguotuosius aktus, susijusius su pagrindinio ir įgyvendinimo reglamentų priedų keitimu. Šiuose prieduose pateikti atskiri kiekvienai valstybei narei skirsniai, kuriuose yra nurodyti valstybių narių nacionalinių sistemų skirtumai.
10. 47 konstatuojamoji dalis įterpiama siekiant pabrėžti, kad pagrindiniu reglamentu paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pripažintų principų ir kad jis turi būti įgyvendinamas laikantis šių teisių ir principų.
11. 48 konstatuojamoji dalis įterpta siekiant išaiškinti, kad pagrindinio reglamento nuostatomis neribojamos jokios teisės ir pareigos, pripažintos Europos žmogaus teisių konvencijoje.
12. 1 straipsnis pakeistas, kad būtų atsižvelgta į siūlomą naują 1a skyrių „Ilgalaikės priežiūros išmokos“. Be kita ko, d punktu nustatoma, kad įtraukiama ilgalaikės priežiūros išmokų apibrėžtis, apimanti specialius tokių išmokų elementus. Rengiant apibrėžtį buvo atsižvelgta į tinklo „trESS“²¹ analizę ir Teisingumo Teismo praktiką²², be to, ji suderinta su Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija.
13. 3 straipsnio 1 dalis pakeista, kad ilgalaikės priežiūros išmokos būtų įtrauktos kaip atskira socialinės apsaugos išmokų rūšis.
14. 4 straipsnyje nustatyta, kad, kiek tai susiję su socialinės apsaugos išmokų mokėjimu priimančiojoje valstybėje narėje esantiems ekonomiškai neaktyviems judiems piliečiams, vienodo požiūrio principas gali būti taikomas tik jei jie turi teisę gyventi toje valstybėje narėje, kaip nustatyta Direktyvoje 2004/38/EB. Taikant šią nuostatą, ekonomiškai neaktyvūs judūs ES piliečiai neapima judžių darbo ieškančių asmenų, kurie pagal SESV 45 straipsnį²³ turi teisę gyventi priimančiojoje valstybėje narėje, kol joje ieško darbo, išskyrus atvejus, susijusius su teise į socialinę paramą, kaip apibrėžta Direktyvoje 2004/38/EB.
15. 11 straipsnio 2 dalis pakeista, kad būtų atsižvelgta į naują ilgalaikės priežiūros išmokų apibrėžtį. 5 dalis pakeista, kad buvimo vietos apibrėžtis būtų suderinta su nauja apibrėžtimi, nustatyta 2012 m. spalio 5 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros, su pakeitimais, padarytais 2014 m. sausio 29 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 83/2014²⁴, III priedo FTL dalyje.
16. 12 straipsnis pakeistas siekiant išaiškinti, kad komandiruito darbuotojo sąvoka turi būti aiškinama pagal Direktyvoje 96/71/EB nurodytą prasmę. Tačiau šis išaiškinimas nekeičia šio straipsnio aprėpties, o tik suderina tuose teisės aktuose vartojamas sąvokas. Pakeitimais taip pat nustatoma, kad dabartinis draudimas pakeisti kitą

21 trESS Think Tank Report 2011, Coordination of long-term care benefits-current situation and future prospects (http://www.tress-network.org/tress2012/EUROPEAN%20RESOURCES/EUROPEANREPORT/trESSIII_ThinkTankReport-LTC_20111026FINAL_amendmentsEC-FINAL.pdf).

22 Byla C-160/96 Molenaar EU:C:1998:84, byla C-215/99, Jauch EU:C:2001:139; bylos C-502/01 ir C-31/02 *Gaumain-Cerri and Barth* EU:C:2004:413.

23 Byla C-282/89, Antonissen, EU:C:1991:80. Taip pat žr. bylą C-67/14, Alimanovic, EU:C:2015:597, 57 dalis.

24 OL L 28, 2014 1 31, p. 17.

darbuotoją pagal 12 straipsnio 1 dalį taip pat taikomas savarankiškai dirbantiems asmenims.

17. 13 straipsnyje įterpta 4a dalis, kurioje nustatoma aiški kolizinė norma, susijusi su atveju, kai asmuo, gaunantis bedarbio išmoką iš vienos valstybės narės, tuo pačiu metu dirba kitoje valstybėje narėje. Taip sukuriama teisinis Administracinės komisijos rekomendacijos Nr. U1²⁵ pagrindas.
18. 32 straipsnis pakeistas, kad būtų nustatytos aiškios pirmenybinės taisyklės, taikytinos šeimos narių išvestinėms teisėms, tais atvejais, kai sutampa teisės į ligos išmokas natūra pagal daugiau kaip vienos valstybės narės teisės aktus.
19. 34 straipsnis išbrauktas, nes atsirado naujas 1a skyrius „Ilgalaikės priežiūros išmokos“.
20. 1a skyriuje atskirai aptartas ilgalaikės priežiūros išmokų koordinavimas.

35a straipsnyje nustatytos bendrosios ilgalaikės priežiūros išmokų koordinavimo nuostatos, suderintos su ligos išmokų taisyklėmis.

1 dalyje nurodytos taikomos pagrindinio reglamento III antraštinės dalies 1 skyriaus nuostatos.

2 dalyje nustatytas įpareigojimas Administracinei komisijai parengti visų pagal nacionalinius teisės aktus taikomų ilgalaikės priežiūros išmokų sąrašą.

3 dalyje pateikta nuostata, leidžianti nukrypti nuo ilgalaikės priežiūros išmokų pinigais koordinavimo pagal naują skyrių, o valstybėms narėms leidžiama koordinuoti šias išmokas pagal kitus pagrindinio reglamento III antraštinės dalies skyrius. Tokios išmokos bus išvardytos XII straipsnyje.

Dabartinės ilgalaikės priežiūros išmokų sutapimo vengimo nuostatos, kurios iki šiol buvo įtrauktos į 34 straipsnį, dabar įtraukiamos į naują 35b straipsnį, išskyrus 2 dalies nuostatas, kurios yra įtraukiamos į naujo 35a straipsnio 2 dalį.

35c straipsnyje nustatytos atsiskaitymo tarp įstaigų taisyklės, susijusios su ilgalaikės priežiūros išmokomis. 1 dalyje nustatyta, kad 35 straipsnis taikomas ilgalaikės priežiūros išmokoms. 2 dalyje nustatyta, kad jei nėra specialių teisės aktų, reglamentuojančių ilgalaikės priežiūros išmokas natūra, ši papildoma kompetencija suteikiama už sveikatos draudimo kompensavimą atsakingoms institucijoms. Vadovaujamosi tokia pačia logika, kaip 40 straipsnio 2 dalyje dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų išmokų.

21. 50 straipsnio 2 dalis pakeista siekiant pašalinti nereikalingą nuorodą į 52 straipsnio 1 dalies a punktą, nes į kitose valstybėse narėse įgytus draudimo laikotarpius apskaičiuojant nepriklausomas išmokas pagal minėto straipsnio nuostatas neatsižvelgiama.

25 2009 m. birželio 12 d. Rekomendacija Nr. U1 dėl teisės aktų, taikomų bedarbiams asmenims, užsiimantiems profesine ar prekybine veikla ne visą darbo dieną valstybėje narėje, kuri nėra jų gyvenamosios vietos valstybė (OL C 106, 2010 4 24, p. 49).

22. 61 straipsnis pakeistas, kad būtų išbrauktos specialios nuostatos dėl sumavimo, įtrauktos į dabartinę 1 dalį. Vietoj to bus taikomos 6 straipsniu nustatytos bendrosios sumavimo nuostatos, kad valstybė narė, kurioje asmuo paskutinį kartą vykdė veiklą, prireikus atsižvelgtų į draudimo, darbo pagal darbo sutartį ar savarankiško darbo laikotarpius ankstesnėje valstybėje narėje, su sąlyga, kad paskiausi draudimo, darbo pagal darbo sutartį ar savarankiško darbo laikotarpiai buvo įgyti toje valstybėje narėje ir buvo bent trijų mėnesių trukmės.
23. 64 straipsnis pakeistas, kad minimalus laikotarpis, kurį bedarbiai, ieškantys darbo kitoje valstybėje narėje, gali eksportuoti savo bedarbio išmokas, būtų pailgintas nuo trijų iki šešių mėnesių (arba iki laikotarpio, kurį tas asmuo turi teisę į išmokas, pabaigos). Valstybės narės gali pratęsti šį šešių mėnesių laikotarpį iki laikotarpio, kurį kompetentingoje valstybėje narėje turima teisė į bedarbio išmoką, pabaigos.
24. Naujas 64a straipsnis papildo 61 straipsnį. Jame nustatyta, kad bedarbiai asmenys, kurie persikelia gyventi į kitą valstybę narę, ir joje tampa bedarbiais neįgiję trijų mėnesių trukmės draudimo laikotarpio, gali prašyti eksportuoti bedarbio išmokas pinigais iš valstybės narės, kurioje jie buvo drausti anksčiau. Tokiu atveju jie turi užsiregistruoti valstybės narės, kurioje paskutinį kartą vykdė veiklą, įdarbinimo tarnybose ir vykdyti tos valstybės narės teisės aktuose bedarbio išmokų prašytojams nustatytas prievoles.
25. 65 straipsnis pakeistas, kad būtų įtrauktos naujos nuostatos dėl bedarbio išmokų mokėjimo pasienio ir kitiems tarpvalstybiniais darbuotojams, kurie paskutinį darbo laikotarpį gyveno valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė.

1 dalyje nustatyta, kad tokie asmenys turi būti traktuojami tartum jie gyveno kompetentingoje valstybėje narėje.

2 dalyje nustatyta, kad asmuo, kuris kompetentingoje valstybėje narėje dirbo mažiau nei 12 mėnesių, išmokas gaus iš gyvenamosios valstybės narės. Tačiau darbuotojas, turintis teisę į bedarbio išmoką pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus, nesilaikant 6 straipsnyje nustatyto sumavimo principo, gali nuspręsti bedarbio išmoką gauti iš tos valstybės narės.

3 dalyje nustatyta išimtis, leidžianti netaikyti 64 straipsnio 1 dalies a punkto įprastinės prievolės bedarbiui, norinčiam eksportuoti bedarbio išmoką, t. y. būti kompetentingos valstybės narės įdarbinimo tarnybų žinioje mažiausiai keturias savaites. Ši išimtis taikoma tuo atveju, kai visiškas bedarbis nusprendžia ieškoti darbo gyvenamojoje valstybėje narėje, ir galioja visą laikotarpį, kurį turima teisė į bedarbio išmoką. 4 dalyje tokiems asmenims suteikiama galimybė užsiregistruoti ne tik gyvenamosios valstybės narės, bet ir tos valstybės narės, kurioje anksčiau vykdė veiklą, įdarbinimo tarnybose.

5 dalyje išaiškinta, kad 2–4 dalys netaikomos asmeniui, kuris bedarbiu tapo iš dalies arba atsitiktinai. Tokiems asmenims teisė prašyti bedarbio išmokos suteikiama tik valstybėje narėje, kurioje jie vykdė veiklą anksčiau.

26. 68b straipsnis įterptas, kad būtų nustatytos specialios naujo XIII priedo I dalyje išvardytų išmokų šeimai, kurios sudaro šeimos pajamas vaiko auginimo laikotarpiu, koordinavimo nuostatos. Nustatyta, kad teisės į tokias išmokas turi būti laikomos individualiomis ir asmeninėmis teisėmis, o ne visai šeimai skirta išmoka. Antrinės

kompetencijos valstybės narės gali nuspręsti netaikyti išmokų sutapimo vengimo taisyklių pagal pagrindinio reglamento 68 straipsnio 2 dalį ir teisę į šią išmoką turinčiam asmeniui mokėti viso dydžio išmoką. Tokios valstybės narės bus įtrauktos į XIII priedo II dalį.

27. Naujas 75a straipsnis įterpiamas siekiant pabrėžti įgyvendinimo reglamento 89 straipsnio 3 dalyje nustatytą kompetentingų įstaigų prievolę užtikrinti, kad jų įstaigos būtų informuotos ir taikytų visas koordinavimo taisykles, įskaitant Administracinės komisijos sprendimus. Taip pat nustatytas įpareigojimas skatinti kompetentingų įstaigų ir darbo inspekcijų bendradarbiavimą nacionaliniu lygmeniu.
28. 76a straipsnis įterpiamas, kad Europos Komisijai būtų suteikti įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kaip nustatyta SESV 291 straipsnyje, kuriuose būtų nustatyta tvarka, kurios turi būti laikomasi siekiant užtikrinti vienodas pagrindinio reglamento 12 ir 13 straipsnių taikymo komandiruojamiems ar siunčiamiems darbuotojams, savarankiškai dirbantiems asmenims ir asmenims, kurie dirba dviejose ar daugiau valstybių narių, sąlygas. Šiomis priemonėmis nustatoma standartinė perkeliamojo dokumento A1 (pažymėjimo, kuriame nurodoma, kokie socialinės apsaugos teisės aktai yra taikomi jo turėtojui pirmiau nurodytais atvejais) išdavimo, užginčijimo ir anuliavimo tvarka.
29. 87b straipsnis įterpiamas siekiant išaiškinti pereinamojo laikotarpio nuostatas, susijusias su šiuo reglamentu nustatytais pakeitimais. Pereinamojo laikotarpio nuostatos bus standartinės, išskyrus nustatytas 4 dalyje, kurioje pateiktos specialios buvusių pasienio darbuotojų bedarbio išmokų koordinavimo nuostatos. Dabartinės nuostatos bus toliau taikomos toms išmokoms, kurios asmenims buvo suteiktos iki naujųjų nuostatų įsigaliojimo.
30. 88 straipsnis pakeičiamas naujais 88 ir 88a straipsniais, susijusiais su reglamentų priedų atnaujinimo tvarka. Šiuose prieduose pateikti atskiri kiekvienai valstybei narei skirsniai, kuriuose yra nurodyti valstybių narių nacionalinių sistemų skirtumai. Šiuo pakeitimu išplėsti įgyvendinimo reglamento 92 straipsniu suteikti įgaliojimai, kad Europos Komisija pagal SESV 290 straipsnį galėtų priimti deleguotuosius aktus, kuriais keičiami pagrindinio reglamento priedai. Spartesnis priedų keitimas, kad atsispindėtų nacionalinio lygmens pokyčiai, suinteresuotiesiems subjektams užtikrins didesnę skaidrumą ir teisinį tikrumą, o piliečiams – geresnę apsaugą. Vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniu susitarimu dėl geresnės teisėkūros nustatytų principų²⁶ Europos Komisija, atlikdama parengiamąjį darbą, tinkamai konsultuosis, taip pat ir su ekspertais.

2 straipsnis

2 straipsnis yra susijęs su įgyvendinimo reglamento pakeitimais.

1. Įterpta nauja 18a konstatuojamoji dalis, kurioje nustatyta speciali procedūra, taikytina tais atvejais, kai valstybė narė negali pranešti apie ataskaitinių metų vidutines metines išlaidas kiekvienos amžiaus grupės vienam asmeniui, siekiant išlaidų išmokoms natūra kompensavimo remiantis fiksuotomis sumomis tikslais.

26

COM(2015) 216 final.

2. 19 konstatuojamoji dalis pakeista, kad būtų atnaujinta nuoroda į 2008 m. gegužės 26 d. Direktyvą 2008/55/EB dėl tarpusavio pagalbos vykdant reikalavimus, susijusius su tam tikromis rinkliavomis, muitais, mokesčiais ir kitomis priemonėmis, kurią vėliau pakeitė Direktyva 2010/24/ES dėl savitarpio pagalbos vykdant reikalavimus, susijusius su mokesčiais, muitais ir kitomis priemonėmis²⁷.
3. Įterptos naujos 25 ir 26 konstatuojamosios dalys, kad būtų ištrauktos nuostatos dėl kovos su sukčiavimu ir klaidomis pagal ES duomenų apsaugos principus.
4. Į 1 straipsnį įtraukta nauja sukčiavimo apibrėžtis, deranti su naujomis 5 straipsnio 2 dalies nuostatomis. Ji grindžiama komunikate „Laisvas ES piliečių ir jų šeimos narių judėjimas. Penki veiksmai, kuriais siekiama pokyčių“²⁸ pateikta apibrėžtimi.
5. 2 straipsnis pakeistas, kad valstybėms narėms būtų sudarytos sąlygos reguliariai keistis asmenų, kuriems taikomi reglamentai, asmens duomenimis, kad būtų lengviau nustatyti sukčiavimą ir klaidas ir tinkamai taikyti reglamentus. Šiam keitimuisi duomenimis taikomos pagrindinio reglamento 77 straipsnio nuostatos, pagal kurias duomenys turi būti perduodami pagal Sąjungos nuostatas dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir šiems laisvai judant.
6. 3 straipsnio 3 dalis pakeista siekiant nustatyti duomenų subjekto teises pagal ES duomenų apsaugos teisės aktus ir įtvirtinti duomenų subjekto teisę prašyti gyvenamosios valstybės narės kompetentingos institucijos koordinuoti duomenų subjekto pateiktus su asmens duomenimis, tvarkomais pagal šiuos reglamentus, susijusius prašymus.
7. Pakeistu 5 straipsniu nustatyta, kad institucijos išduotas asmens padėtį liudijantis dokumentas galioja tik tada, jei yra užpildyti visi privalomi laukai.

Gavusi prašymą, dokumentą išdavusi įstaiga persvarsto jo išdavimo pagrindą ir prireikus jį ištaiso ar anuliuoja per 25 darbo dienas nuo prašymo gavimo. Prašymo pateikėjo sukčiavimo atveju dokumentas anuliuojamas atgaline data.

Be to, dokumentą išdavusi įstaiga nusiunčia prašančiajai institucijai visus patvirtinamuosius įrodymus, kuriais ji grindė savo sprendimą, per 25 darbo dienas arba skubiais atvejais per dvi darbo dienas.

8. 14 straipsnio 1 dalis pakeista, siekiant suderinti jos nuostatas su pagrindinio reglamento 12 straipsnio 1 dalies pakeitimais. Be to, nustatyta, kad reikalavimas, pagal kurį komandiruojamas ar siunčiamas darbuotojas anksčiau priklausė siunčiančiosios valstybės narės socialinės apsaugos sistemai, nereiškia, kad darbuotojas turi priklausyti tos valstybės narės, kurioje yra įsisteigęs jo darbdavys, socialinės apsaugos sistemai.
9. 14 straipsnio 5a dalyje išaiškinta pagrindinio reglamento 13 straipsnio 1 dalies b punkto i papunkčio nuostata, kad darbuotojui tos valstybės narės, kurioje yra darbdavio ar įmonės registruota buveinė arba veiklos vieta, teisės aktai taikomi tik tuo atveju, jei atitinkamas darbdavys ar įmonė toje valstybėje narėje paprastai vykdo didelę veiklos dalį. Jei taip nėra, darbuotojui taikomi tos valstybės narės, kurioje yra

27 OL L 84, 2010 3 31.

28 COM(2013) 837 *final*.

darbdavio ar įmonės veiklos ar interesų centras, teisės aktai. Kurios valstybės narės teisės aktus taikyti, nustatoma pagal įgyvendinimo reglamento 14 straipsnio 9 ir 10 dalyse išdėstytus kriterijus. 5a dalies antra pastraipa ištrinta, nes pakeitus pagrindinio reglamento 11 straipsnio 5 dalį ji tapo pertekline.

10. 14 straipsnyje įterptoje 12 dalyje pateikiamos nuostatos, susijusios su kolizinėmis teisės normomis, kai asmuo, gyvenantis trečiojoje šalyje, nepatenkančioje į reglamentų taikymo sritį, vykdo veiklą kaip pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantis asmuo dviejose ar daugiau valstybių narių, ir jam taikomi vienos iš šių valstybių socialinės apsaugos teisės aktai. Pakeitimu taip pat nustatyta, kad tokiam asmeniui bus taikomi tik tos valstybės narės, kurioje yra įmonės registruota buveinė arba veiklos vieta, darbdavys arba veiklos interesų centras, teisės aktai.
11. 15 straipsnio 2 dalis pakeista, kad būtų įtraukta nuostata dėl perkeliamojo dokumento A1 išdavimo skrydžio įgulos ir keleivių salono įgulos nariams, nurodytiems pagrindinio reglamento 11 straipsnio 5 dalyje.
12. 16 straipsnis pakeistas siekiant suderinti taikytinų teisės aktų nustatymo tvarką tais atvejais, kai asmuo dirba dviejose ar daugiau valstybių narių. 1–5 dalyse nustatyta, kad darbdavys gali inicijuoti procedūrą savo darbuotojų vardu ir kad darbdavys turi būti informuotas apie sprendimą dėl taikytinų socialinės apsaugos teisės aktų. 2 dalies pakeitimais nustatyta, kad apie šį sprendimą turi būti informuotos ir valstybės narės, kurioje yra darbdavys, įstaigos. 3 dalies pakeitimais nustatyta, kad dabartinė tvarka, pagal kurią pirmiausia priimamas laikinas sprendimas, kuris tampa galutiniu, jei per du mėnesius jokia suinteresuota institucija jo neužginčija, gali būti taikoma tik tais atvejais, kai gyvenamosios vietos institucija nustato, kad turi būti taikomi kitos valstybės narės teisės aktai.
13. 19 straipsnis pakeistas, kad būtų įtrauktos nuostatos dėl kompetentingų įstaigų įsipareigojimo tikrinti turimą informaciją prieš išduodant perkeliamąjį dokumentą A1, kuriame nurodoma, kokie teisės aktai taikomi jo turėtojui. Šios nuostatos atitinka Teisingumo Teismo praktiką²⁹. Taip pat nustatyta, kad socialinės apsaugos institucijoms ir darbo inspekcijoms, mokesčių ar imigracijos institucijoms turi būti suteikti įgaliojimai tiesiogiai keisti informacija apie atitinkamų asmenų socialinės apsaugos statusą siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi darbo, sveikatos ir saugos, imigracijos ir mokesčių sričių teisinių įsipareigojimų (išsamesnės informacijos apie tokius mainus bus pateikta Administracinės komisijos sprendime). Kompetentingos valdžios institucijos turi būti įpareigosotos duomenų subjektams pateikti konkrečios ir adekvačios informacijos apie jų asmens duomenų tvarkymo tikslus.
14. III antraštinės dalies 1 skyrius pakeistas taip, kad būtų taikomas ir ilgalaikės priežiūros išmokoms.
15. 23 straipsnis, 24 straipsnio 3 dalis, 28 straipsnio 1 dalis, 31 ir 32 straipsniai pakeisti siekiant užtikrinti, kad šie straipsniai būtų taikomi ir ilgalaikės priežiūros išmokoms. Specialios valstybės tarnautojams taikomos sistemos turės būti išvardintos 2 priede.
16. 43 straipsnio 3 dalies antra pastraipa, kurioje nustatyta, kad savanoriško ar neprivalomo draudimo laikotarpiams suteikiamos skirtingos vertės ir kompetentinga įstaiga negali nustatyti atitinkamo laikotarpio sumos, išbraukta. Taip atsižvelgiama į

29

Pavyzdžiui, byla C-202/97, FTS, 51 dalis EU:C:2000:75, byla C-2/05 *Herbosch Kiere* 22 dalis EU:C:2006:69.

Administracinės komisijos apžvalgą, kurioje padaryta išvada, kad ši nuostata nebereikalinga.

17. 55 straipsnio 4 dalis pakeista siekiant sustiprinti kontrolę, nustatytą trečioje pastraipoje, – mėnesinės ataskaitos tampa privalomomis.
18. 55 straipsnio 7 dalis pakeista, kad dabartinės nuostatos dėl bedarbio išmokų eksporto būtų taikomos *mutatis mutandis* tuo atveju, kai eksportas grindžiamas pagrindinio reglamento 64a straipsniu.
19. Naujas 55a straipsnis įterptas pagal pagrindinio reglamento 64a straipsnį siekiant užtikrinti, kad ankstesnės draudimo vietos valstybės narės kompetentinga įstaiga gautų visą reikiamą informaciją, kad galėtų įvertinti, ar atitinkamas asmuo turi teisę į bedarbio išmoką.
20. 56 straipsnis pakeistas, kad būtų atsižvelgta į pagrindinio reglamento 65 straipsnio pakeitimus.
21. Pakeistas IV antraštinės dalies 1 skyriaus pavadinimas, kad būtų aišku, kad tas skyrius taikomas ir ilgalaikės priežiūros išmokoms pagal faktines išlaidas ar fiksuoto dydžio sumas.
22. 64 straipsnio 1 dalies pirma įtrauka pakeista, kad būtų padidintas valstybių narių tarpusavio atsiskaitymų remiantis fiksuotos dydžio sumomis skaičiavimo metodikos tikslumas, kaip nustatyta pagrindinio reglamento 24 straipsnio 1 dalyje, 25 ir 26 straipsniuose; tuo tikslu vyresni nei 65 m. asmenys grupuojami pagal tris amžiaus grupes.
23. 65 straipsnio 1 dalis, kuria reglamentuojamas išmokų natūra kompensavimas remiantis fiksuotomis sumomis, pakeista siekiant išaiškinti, kad jei valstybė narė negali iki nustatyto termino pranešti apie kiekvienos amžiaus grupės vieno asmens ataskaitiniais metais patirtų vidutinių metinių išlaidų sumą, ji gali prašyti Administracinės komisijos leisti taikyti vidutines metines išlaidas, paskelbtas *Oficialiajame leidinyje* vienais metais anksčiau. Šios išimties negalima taikyti kelis metus paeiliui.
24. 70 straipsnis išbrauktas dėl pagrindinio reglamento 65 straipsnio pakeitimų, kuriais atsisakyta buvusių pasienio darbuotojų bedarbio išmokų kompensavimo taisyklių.
25. 73 straipsnio 1 ir 2 dalys pakeistos, o 3 dalis įterpta siekiant išplėsti kompensacijos taikymą reikalavimų nagrinėjimui tais atvejais, kai taikytini teisės aktai būna pakeisti atgaline data. Be to, pridėta 4 dalis, kuria užtikrinama, kad tarpinstitucinėms kompensacijoms atgaline data netrukdytų jokie nacionalinėje teisėje nustatyti terminai. Atsižvelgiant į tai, kad įgyvendinimo reglamento 82 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytas pretenzijos patenkinimo procedūros penkerių metų terminas, pridėta 5 dalis, kurioje nustatyta, kad penkerių metų senaties terminas taip pat turi būti taikomas kompensacijos procedūrai pagal 73 straipsnį skaičiuojant atgaline tvarka nuo įgyvendinimo reglamento 5 straipsnio 2 dalyje ir 6 straipsnio 3 dalyje nustatytos ginčų sprendimo procedūros pradžios.
26. 75–82 ir 84 straipsniai pakeisti, o 85a straipsnis įterptas siekiant atnaujinti pretenzijų patenkinimo procedūras, nustatytas įgyvendinimo reglamento IV antraštinės dalies

III skyriuje. Dabartinės procedūros grindžiamos procedūromis, nustatytomis Direktyvoje 2008/55/EB, kurią vėliau pakeitė Direktyva 2010/24/ES. Visų pirma pakeitimais siekiama nustatyti suvienodintą dokumentą, naudotiną vykdymo priemonėms, ir standartines savitarpio pagalbos prašymo ir pranešimo apie su prašymu susijusius dokumentus ir sprendimus procedūras.

27. 75 straipsnis pakeistas, kad valstybėms narėms būtų suteiktas teisinis pagrindas naudoti informaciją, kuria keičiamasi šio reglamento taikymo srityje, be kita ko, vertinant ir vykdant reikalavimus, susijusius su mokesčiais ir muitais pagal Direktyvą 2010/24/ES. Be to, nustatomas teisinis pagrindas valdžios institucijoms keistis informacija be išankstinio prašymo socialinės apsaugos įmokų grąžinimo atveju.
28. 76 straipsnis pakeistas siekiant apriboti valstybių narių galimybes atsisakyti suteikti informaciją, jei ji būtų svarbi reikalavimo patenkinimui.
29. Pakeistu 77 straipsniu nustatyta standartinė pranešimo forma. Taip pat išaiškinama, kad prašymas pranešti teikiamas tik tada, kai prašančiosios šalies valstybė narė negali pateikti pranešimo pagal taisykles arba kai dėl tokio pranešimo valstybei narei kiltų neproporcingai didelių sunkumų.
30. 78 straipsnis pakeistas įvardijant išimtis, taikomas valstybės narės įsipareigojimui teikti paramą pretenzijos patenkinimo procedūros atveju, jei yra akivaizdu, kad nebus galima atgauti visos reikalaujamos sumos arba procedūra keltų neproporcingai didelių sunkumų.
31. 79 straipsnis pakeistas siekiant nustatyti standartinį dokumentą dėl pretenzijos patenkinimo užtikrinimo, kuris būtų tiesiogiai atpažįstamas kitose valstybėse narėse. Tokio standartinio dokumento nustatymą Administracinėje komisijoje aktyviai rėmė valstybių narių atstovai³⁰.
32. 80 straipsnis pakeistas, kad būtų išaiškintos aplinkybės, kuriomis prašomoji šalis patirtas išlaidas gali išskaityti iš patenkintos pretenzijos sumos.
33. 81 straipsniu užginčijimo nuostatos iš dalies pakeistos, kad būtų atsižvelgta į pakeitimus, susijusius su pranešimu ir standartiniu dokumentu dėl pretenzijos patenkinimo užtikrinimo.
34. 82 straipsnis pakeistas siekiant išaiškinti senaties terminus, taikomus tada, kai prašymai suteikti paramą yra susiję su senesnėmis nei penkerių metų reikalavimais.
35. 84 straipsnis pakeistas siekiant išaiškinti, kada valstybė narė gali prašyti paramos atsargumo priemonių taikymo srityje. Taip pat nustatyta, kad dokumentas, kuriuo suteiktas leidimas taikyti atsargumo priemones prašančiosios šalies valstybėje narėje, neturi būti kaip nors pripažintas, papildytas ar pakeistas.
36. 85 straipsnis pakeistas įtraukiant nuostatą, kuria išaiškinamas prašančiosios šalies įsipareigojimas kompensuoti prašomosios šalies patirtas pretenzijų tenkinimo išlaidas tais atvejais, kai šių išlaidų negalima atgauti iš debitoriaus arba išskaičiuoti iš pretenzijos sumos.

30

Pacolet J. ir De Wispelaere F. *Recovery Procedures Report* (Network Statistics FMSSFE: 2015); ataskaita pateikta pagal peržiūros įsipareigojimą, nustatytą Reglamento (EB) Nr. 987/2009 86 straipsnio 3 dalyje.

37. 85a straipsnis pridėtas, kad būtų nustatytos sąlygos, kuriomis prašančiosios šalies pareigūnai dalyvauja pretenzijos patenkinimo procedūroje kitoje valstybėje narėje, jeigu dėl to susitaria visos šalys ir laikomasi prašomosios šalies tvarkos.
38. 87 straipsnio 6 dalis pakeista, kad būtų apribota išimties tvarka, pagal kurią taikomas tame straipsnyje nustatytas nemokamo abipusio administracinio bendradarbiavimo principas, pašalinant įsipareigojimą padengti buvimo ar gyvenamosios vietos institucijos administracinių patikrinimų ir sveikatos patikrinimų išlaidas tais atvejais, kai ta institucija patikrinimų rezultatais naudojasi, kad įgyvendintų įsipareigojimus pagal savo pačios teisės aktus.
39. 89 straipsnio 3 dalis išbraukta, nes jos nuostatos įtrauktos į pagrindinio reglamento 75a straipsnį.
40. 92 straipsnis išbrauktas dėl pagrindinio reglamento 88 straipsnio pakeitimų.
41. 93 straipsnis pakeistas, o 94a straipsnis pridėtas, kad būtų padaryta nuoroda į pagrindinio reglamento 87b straipsnyje nustatytas pereinamojo laikotarpio nuostatas ir specialias buvusių pasienio darbuotojų bedarbio išmokų koordinavimo nuostatas.
42. 96 straipsnis pakeistas siekiant nustatyti, kad valiutos konvertavimo tikslais pagal 1972 m. kovo 21 d. Reglamento (EEB) Nr. 574/72, nustatančio Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, įgyvendinimo tvarką³¹, 107 straipsnį kompetentingos įstaigos gali naudotis paskelbtu valiutos konvertavimo kursu pagal įgyvendinimo reglamento 90 straipsnį.

3 straipsnis

Šiame straipsnyje paaiškinamas naujųjų nuostatų įsigaliojimas.

Priedas

1. Į priedą įtraukiami pagrindinio reglamento dabartinių priedų pakeitimai. Šie priedai turi būti reguliariai atnaujinami, visų pirma dėl nacionalinių teisės aktų pokyčių.
2. Pagrindinio reglamento I priedas dėl atleidimo nuo išmokų šeimai koordinavimo pakeistas, kad būtų atsižvelgta į nacionalinius teisės aktus, susijusius su Slovakijos ir Švedijos išankstinėmis išlaikymo išmokomis ir į Vengrijos, Rumunijos ir Švedijos specialiomis vaiko gimimo bei įvaikinimo pašalpomis.
3. Pagrindinio reglamento II priedas dėl dvišalių konvencijų pakeičiamas išbraukiant nuorodą į Ispanijos ir Portugalijos konvenciją, kuri baigė galioti.
4. Pagrindinio reglamento III priedas keičiamas pagal 87 straipsnio 10a dalį: išbraukiamos nuorodos į Estiją, Ispaniją, Italiją, Lietuvą, Vengriją ir Nyderlandus, nes minėtoje dalyje nurodytas laikotarpis pasibaigė 2014 m. gegužės 1 d. Be to, Kroatijos, Suomijos ir Švedijos prašymu, nuorodos į šias šalis taip pat išbraukiamos iš III priedo.

5. Pagrindinio reglamento IV priede išvardytos valstybės narės, suteikiančios daugiau teisių į kompetentingą valstybę narę grįžantiems pensininkams. Šis priedas pakeistas, kad būtų įtrauktos Estija, Lietuva, Malta, Portugalija, Rumunija, Slovakija, Suomija ir Jungtinė Karalystė, pageidaujanti, kad į jų teritorijas grįžusiems pensininkams būtų suteikta visapusiška teisė į ligos išmokas natūra.
6. Pagrindinio reglamento X priedas, kuriame išvardijamos specialios neįmokinės išmokos pinigais, pakeistas, kad būtų atsižvelgta į nacionalinių teisės aktų pakeitimus.

Kai kurie įrašai išbraukiami, nes tos išmokos nebeegzistuoja (Čekijos socialinė pašalpa, Estijos pašalpa neįgaliems suaugusiems asmenims, Vengrijos transporto pašalpa ir Slovėnijos valstybinė pensija ir išlaikymo pašalpa) arba išmoka buvo pakeista ir yra įtraukta į nacionalinius socialinės apsaugos teisės aktus (Slovėnijos pensininkų pajamų rėmimas).

Reikia įtraukti naujas išmokas, atitinkančias pagrindinio reglamento 70 straipsnio 2 dalyje nustatytas sąlygas (Estijos laidojimo išmoką, Rumunijos socialinę pašalpą pensininkams, JK asmens nepriklausomumo išmokos judumo dalį).

Dabartiniai Vokietijos ir Švedijos įrašai turi būti atnaujinti pagal pakeistus nacionalinius teisės aktus.

7. Taip pat reikia atnaujinti pagrindinio reglamento XI priedą „Specialios nuostatos dėl valstybių narių teisės aktų taikymo“.

Su Vokietija susijusio įrašo pakeitimu siekiama užtikrinti palankiausią mokesčių režimą asmenims, gaunantiems tėvystės atostogų išmoką.

Su Estija susijusio įrašo pakeitimu nustatomas proporcingosios invalidumo išmokos apskaičiavimo metodas pagal pagrindinio reglamento 52 straipsnio 1 dalies b punktą, nurodant, kad į įgytus gyvenimo Estijoje laikotarpius bus atsižvelgta nuo tada, kai asmeniui sukanka 16 metų iki invalidumo nustatymo.

Su Nyderlandais susijusio įrašo pakeitimu nustatyta, kad asmenys, gaunantys lygiavertes pensijas pagal XI priedo 1 dalies f punktą, ir jų šeimos nariai turi teisę, remiantis lygiaverte pensija arba įstatymais nustatyta senatvės pensija, gauti ligos išmokas natūra gyvenamojoje valstybėje narėje Nyderlandų sąskaita.

Įterpiami du nauji įrašai, susiję su Čekijos Respublika ir Slovakija ir jų 1992 m. spalio 29 d. Konvencija dėl socialinės apsaugos, sudaryta po Čekijos ir Slovakijos Federacinės Respublikos atsiskyrimo (ir jau įtraukta į II priedą). Taip siekiama tikslo atsižvelgti į naujų pensijų priedų ypatumus, susijusius su šiomis specialiomis istorinėmis aplinkybėmis.

Pirmos dvi Švedijos skilties dalys turėtų būti ištrintos atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-257/10, *Bergström*, EU:C:2011:839.

Jungtinės Karalystės skiltyje keičiamos 1, 2 ir 4 dalys, kad būtų atsižvelgta į nacionalinių teisės aktų pakeitimus.

8. Prie pagrindinio reglamento pridedamas naujas – XII – priedas, kuriame bus išvardytos pagal 1a skyrių koordinuojamos ilgalaikės priežiūros išmokos, kaip nurodyta 35a straipsnio 3 dalyje.
9. Prie pagrindinio reglamento pridedama naujas – XIII – priedas, kuriame bus išvardytos išmokos šeimai pinigais, kurios sudaro šeimos pajamas vaiko auginimo laikotarpiu, kaip nurodyta 68b straipsnyje.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ir Reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 įgyvendinimo tvarką

(Tekstas svarbus EEE ir Šveicarijai)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 48 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę³²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Reglamentu (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamentu (EB) Nr. 987/2009 modernizuota socialinės apsaugos sistemų koordinavimo tvarka buvo pradėta taikyti 2010 m. gegužės 1 d.;
- (2) šie reglamentai buvo atnaujinti 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 465/2012: buvo papildytos, išaiškintos ir atnaujintos tam tikros šių reglamentų nuostatos, visų pirma susijusios su taikytinų teisės aktų nustatymu ir bedarbio išmokomis, ir Prieduose padaryta nuorodų į nacionalinę teisę techninių pakeitimų;
- (3) vertinimų analizė ir diskusijos su Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracine komisija parodė, kad ilgalaikės priežiūros išmokų, bedarbio išmokų ir išmokų šeimai modernizavimo procesą reikia tęsti;
- (4) labai svarbu, kad koordinavimo taisyklės neatsiliktų nuo kintančių teisinių ir visuomeninių aplinkybių, kuriomis jos yra taikomos, sudarant dar palankesnes sąlygas piliečiams naudotis savo teisėmis ir užtikrinant teisinį aiškumą, sąžiningą ir nešališką finansinės naštos paskirstymą valstybių narių institucijoms, taip pat nesudėtingą administravimą ir įgyvendinimą;

32 OL C, , p. .

- (5) būtina užtikrinti teisinį tikrumą išaiškinant, kad socialinės apsaugos išmokos ekonomiškai neaktyviems judiems piliečiams priimančiojoje valstybėje narėje gali būti mokamos tik jeigu tas pilietis turi leidimą teisėtai gyventi toje valstybėje narėje, kaip nustatyta 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje³³. Šiuo tikslu ekonomiškai neaktyvus pilietis turi būti aiškiai atskirtas nuo darbo ieškančio piliečio, kurio teisė gyventi šalyje yra aiškiai nustatyta Europos Sąjungos sutarties 45 straipsnyje;
- (6) ilgalaikės priežiūros išmokos kol kas nebuvo aiškiai įtrauktos į Reglamento (EB) Nr. 883/2004 materialinę taikymo sritį, tačiau buvo koordinuojamos kaip ligos išmokos, ir tai kėlė teisinį netikrumą tiek institucijoms, tiek asmenims, teikiantiems prašymą mokėti tokias išmokas. Todėl Reglamentu reikia sukurti stabilią teisinę sistemą, pritaikytą ilgalaikės priežiūros išmokoms, ir įtraukti aiškiai tokių išmokų apibrėžtį;
- (7) siekiant užtikrinti ES teisės terminijos aiškumą, terminas „komandiravimas“ turėtų būti vartojamas tik kalbant apie komandiruojamus darbuotojus, kaip nustatyta 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje³⁴. Be to, siekiant vienodo požiūrio į pagal darbo sutartį dirbančius asmenis ir savarankiškai dirbančius asmenis, būtina užtikrinti, kad specialios taisyklės, kuriomis nustatoma, kuriuos teisės aktus taikyti laikinai į kitą valstybę narę komandiruojamiems ar siunčiamiems darbuotojams, būtų nuosekliai taikomos tiek pagal darbo sutartis, tiek savarankiškai dirbantiems asmenims;
- (8) kalbant apie nedarbo išmokas, draudimo laikotarpių sumavimo taisyklės turėtų būti taikomos vienodai visose valstybėse narėse. Išskyrus 65 straipsnio 2 dalyje nurodytus tarpvalstybinius darbuotojus, taisyklės, reglamentuojančios draudimo laikotarpių sumavimą teisės į bedarbio išmoką suteikimo tikslais, turėtų būti taikomos su sąlyga, kad apdraustasis toje valstybėje narėje būtų neseniai įgijęs bent trijų mėnesių draudimo laikotarpį. Visų šios sąlygos netenkinančių apdraustųjų kompetentinga valstybė narė yra ta valstybė narė, kurioje asmuo buvo apdraustas prieš tai. Tokiu atveju registracija valstybės narės, kurioje asmuo buvo draustas paskutinį kartą, užimtumo tarnyboje turėtų daryti tokį patį poveikį kaip registracija valstybės narės, kurioje asmuo buvo draustas prieš tai, užimtumo tarnyboje;
- (9) atsižvelgiant į 2013 m. ES pilietybės ataskaitoje³⁵ pateiktas rekomendacijas, reikia pailginti minimalų bedarbio išmokų eksperto laikotarpį nuo trijų iki šešių mėnesių, kad pagerėtų bedarbių, kurie vyksta į kitą valstybę narę ieškoti darbo, galimybės ir reintegracijos į darbo rinką tikimybė ir tarpvalstybiniu mastu sumažėtų gebėjimų neatitiktis;
- (10) reikia siekti didesnės pasienio ir tarpvalstybinių darbuotojų lygybės užtikrinant, kad pasienio darbuotojams bedarbio išmokas mokėtų ta valstybė narė, kurioje asmuo paskutinį kartą vykdė veiklą, su sąlyga, kad asmuo toje valstybėje narėje dirbo bent 12 paskutinių mėnesių;
- (11) išmokomis šeimai, kurios sudaro šeimos pajamas vaiko auginimo laikotarpiu, siekiama tenkinti individualias ir asmenines tėvų, kuriems taikomi kompetentingos

33 OL L 158, 2004 4 30, p. 77.

34 OL L 018, 1997 1 21, p. 1.

35 COM(2013) 269 *final*.

valstybės narės teisės aktai, reikmes ir todėl šios išmokos atskiriamos nuo kitų išmokų šeimai kaip išmokos, kuriomis siekiama kompensuoti auginant vaiką tėvų prarastas pajamas ar darbo užmokestį, o ne tik padengti bendrai šeimos patiriamas išlaidas;

- (12) siekiant laiku atnaujinti šį reglamentą, kad būtų atsižvelgta į nacionalinio lygmens pokyčius, vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsniu, Europos Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti teisės aktus, susijusius su šio reglamento ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 priedų keitimu. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad šios konsultacijos vyktų laikantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytų principų³⁶. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti rengiant deleguotuosius aktus, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (13) siekiant paremti valstybių narių kovos su sukčiavimu pastangas ir išvengti klaidų taikant koordinavimo taisykles, būtina parengti papildomą teisinį pagrindą, kad būtų lengviau tvarkyti asmenų, kuriems taikomi reglamentai (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009, asmens duomenis. Taip valstybėms narėms būtų suteikta galimybė reguliariai palyginti savo kompetentingos įstaigos duomenis su kitų valstybių narių duomenimis ir taip nustatyti klaidas ar nenuoseklumus, kuriuos reikėtų nagrinėti išsamiau;
- (14) siekiant apsaugoti duomenų subjektų teises ir tuo pačiu sudaryti palankesnes sąlygas pagrįstam valstybių narių interesui bendradarbiauti vykdant teisinius įsipareigojimus, būtina aiškiai išdėstyti aplinkybes, kuriomis asmens duomenis, kuriais keičiamasi pagal šiuos Reglamentus, galima naudoti kitais nei socialinės apsaugos tikslais, ir išaiškinti valstybių narių prievolę duomenų subjektams teikti specialią ir adekvačią informaciją;
- (15) kad nustačius piktnaudžiavimo atvejus ar radus klaidų būtų paspartinta dokumentų (visų pirma tų, kuriuose nurodoma, kokius socialinės apsaugos teisės aktai yra taikomi jo turėtojui) tikrinimo ir anuliavimo procedūra, būtina sustiprinti dokumentą išdavusios institucijos ir jį anuluoti prašančios institucijos bendradarbiavimą ir informacijos mainus. Jei kyla abejonių dėl dokumento galiojimo ar dėl patvirtinamųjų įrodymų tinkamumo arba jei valstybės narės nesutaria, kokius teisės aktus reikėtų taikyti, tiek valstybėms narėms, tiek suinteresuotiems asmenims svarbu, kad atitinkamos institucijos susitarimą pasiektų per pagrįstą laikotarpį;
- (16) siekiant užtikrinti veiksmingą koordinavimo taisyklių įgyvendinimą, būtina išaiškinti taisykles, kuriomis nustatoma, kokius teisės aktus taikyti darbuotojams, vykdančiams ekonominę veiklą dviejose ar daugiau valstybių narių, kad būtų užtikrinta didesnė lygybė su darbuotojais, kurie yra komandiruoti ar siunčiami vykdyti ekonominės veiklos į vieną valstybę narę. Be to, komandiravimo taisyklės, pagal kurias asmeniui toliau taikomi taikytini teisės aktai, turėtų būti taikomos tik tiems asmenims, kurie jau yra turėję ryšį su kilmės valstybės narės socialinės apsaugos sistema;

- (17) Europos Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai siekiant užtikrinti vienodas Reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 ir 13 straipsnio nuostatų įgyvendinimo sąlygas. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011³⁷, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai, 5 straipsnio;
- (18) jei valstybė narė negali iki nustatyto termino pranešti apie ataskaitinių metų vidutinės metinės išlaidas kiekvienos amžiaus grupės vienam asmeniui, būtina suteikti galimybę valstybei narei teikti reikalavimą už tuos ataskaitinius metus remiantis vidutinėmis metinėmis išlaidomis, paskelbtomis *Oficialiajame leidinyje* vienais metais anksčiau. Išlaidų išmokoms natūra kompensavimas remiantis fiksuotomis sumomis turėtų būti kuo artimesnis faktinėms išlaidoms; todėl nesilaikyti pranešimo įsipareigojimo galima tik gavus Administracinės komisijos sutikimą ir tokia išimtis negali būti taikoma dvejus metus iš eilės;
- (19) atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką bylose C-345/09 *van Delft ir kiti*, EU:C:2010:610 ir C-543/13 EU:C:2015:359 *Fischer-Lintjens*, reikia sudaryti sąlygas atgaline data keisti taikytinus teisės aktus. Todėl kompensavimo procedūra, skirta atvejams, kai valstybės narės teisės aktai buvo taikomi laikinai pagal Reglamento (EB) Nr. 987/2009 6 straipsnį, turėtų būti taikoma ir tais atvejais, kai taikytini teisės aktai keičiami atgaline data. Be to, tokiomis aplinkybėmis būtina nustoti taikyti skirtingas valstybių narių teisės nuostatas dėl senaties, kad būtų užtikrinta, kad tarpinstituciniam atsiskaitymui atgaline data netrukdytų jokie nesuderinami nacionalinėje teisėje nustatyti terminai, ir drauge nustatyti vienodą penkerių metų senaties terminą, skaičiuojant atgaline tvarka nuo šio reglamento 5 straipsnio 2 dalyje ir 6 straipsnio 3 dalyje nustatytos dialogo procedūros pradžios, kad ginčų sprendimo tvarka būtų taikoma tinkamai;
- (20) veiksmingas atgavimas yra viena iš priemonių, taikomų siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui ir sukčiavimui ir užtikrinti sklandų socialinės apsaugos sistemų veikimą. Reglamento (EB) Nr. 987/2009 IV antraštinės dalies III skyriuje nustatytos reikalavimų vykdymo procedūros yra grindžiamos tvarka ir taisyklėmis, nustatytomis 2008 m. gegužės 26 d. Tarybos direktyvoje 2008/55/EB dėl tarpusavio pagalbos vykdant reikalavimus, susijusius su tam tikromis rinkliavomis, muitais, mokesčiais ir kitomis priemonėmis³⁸. Minėtą direktyvą pakeitė Direktyva 2010/24/ES dėl savitarpio pagalbos vykdant reikalavimus, susijusius su mokesčiais, muitais ir kitomis priemonėmis³⁹, kuria nustatytas suvienodintas dokumentas, naudotinas vykdymo priemonėms, ir taip pat suvienodinta standartinė forma, skirta pranešimui apie su reikalavimu susijusius dokumentus ir sprendimus. Administracinės komisijos peržiūroje, atliktoje pagal Reglamento (EB) Nr. 987/2009 86 straipsnio 3 dalį, dauguma valstybių narių suvienodintą vykdymo priemonių dokumentą, panašų į numatytąjį Direktyvoje 2010/24/ES, laikė patogiu naudoti. Todėl būtina užtikrinti, kad savitarpio pagalbos tenkinant su socialiniu draudimu susijusius reikalavimus tvarka atspindėtų naująsias Direktyvoje 2010/24/ES nustatytas priemones, kad būtų užtikrintas veiksmingesnis reikalavimų vykdymas ir sklandus koordinavimo taisyklių veikimas;

37 OL L 55, 2011 2 28, p. 13.

38 OL L 150, 2008 6 10, p. 28.

39 OL L 84, 2010 3 31, p. 1.

- (21) atsižvelgiant į teisės pokyčius kai kuriose valstybėse narėse ir siekiant suinteresuotiesiems subjektams užtikrinti teisinį tikrumą, reikia iš dalies pakeisti Reglamento (EB) Nr. 883/2004 priedus,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 iš dalies keičiamas taip:

1. 2 konstatuojamojoje dalyje pridedamas antras sakiny:

„Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 21 straipsniu kiekvienam Sąjungos piliečiui užtikrinama laisvo judėjimo teisė laikantis Sutartyse ir joms įgyvendinti priimtose nuostatose nustatytų apribojimų bei sąlygų.“

2. 5 konstatuojamojoje dalyje po žodžių „pagal skirtingus nacionalinius teisės aktus“ įterpiami žodžiai:

„, laikantis sąlygų, susijusių su tam tikromis socialinės apsaugos išmokomis ekonomiškai neaktyviems judiems ES piliečiams priimančiojoje valstybėje narėje, kaip nustatyta 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje⁴⁰.“

3. Po 5 konstatuojamosios dalies įterpiama:

„(5a) Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad valstybės narės gali nuspręsti ekonomiškai neaktyviems piliečiams priimančiojoje valstybėje narėje teisę į socialinės apsaugos išmokas, kurios nėra laikomos socialine parama, kaip apibrėžta Direktyvoje 2004/38/EB, suteikti tik kai jie turi teisę gyventi toje valstybėje narėje, kaip nustatyta minėtoje direktyvoje. Tikrinimas, ar asmuo turi teisę gyventi šalyje, atliekamas laikantis Direktyvos 2004/38/EB nustatytų reikalavimų. Šiuo tikslu ekonomiškai neaktyvus pilietis turi būti aiškiai atskirtas nuo darbo ieškančio piliečio, kurio teisė gyventi šalyje yra aiškiai nustatyta Europos Sąjungos sutarties 45 straipsnyje. Kad piliečiams ir institucijoms padidėtų teisinis aiškumas, būtina susisteminti šią teismo praktiką.

(5b) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad ekonomiškai neaktyviems judiems ES piliečiams nebūtų užkirstas kelias tenkinti sąlygas, leidžiančias įgyti visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje, kaip nustatyta Direktyvoje 2004/38/EB. Tai gali reikšti teisę tokiems piliečiams mokėti toje valstybėje narėje, kurioje jie paprastai gyvena, proporcingus sveikatos draudimo įnašus.

(5c) nepaisant vienodo požiūrio į ekonomiškai neaktyvius piliečius apribojimų, kylančių dėl Direktyvos 2004/38/EB ar Sąjungos teisės taikymo, jokia šio Reglamento nuostata neturėtų riboti pagrindinių teisių, pripažintų Europos Sąjungos

40

OL L 158, 2004 4 30, p. 77.

pagrindinių teisių chartijoje, visų pirma teisės į žmogaus orumą (1 straipsnis), teisės į gyvybę (2 straipsnis) ir teisės į sveikatos priežiūrą (35 straipsnis).“

4. 18b konstatuojamosios dalies pirmas sakiny s pakeičiamas taip:

„2012 m. spalio 5 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros, su pakeitimais, padarytais 2014 m. sausio 29 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 83/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros⁴¹, III priedo FTL dalyje sąvoka „skrydžio įgulos ir keleivių salono įgulos nario pagrindinė buvimo vieta“ apibrėžiama kaip įgulos nariui oro vežėjo priskirta vieta, kurioje paprastai prasideda ir baigiasi jo darbo laikas arba darbo laikų seka, ir kurioje įprastomis aplinkybėmis oro vežėjas nėra atsakingas už atitinkamo įgulos nario apgyvendinimą.“

5. 24 konstatuojamoji dalis pakeičiama taip:

„(24) apdraustųjų asmenų ir jų šeimos narių ilgalaikės priežiūros išmokos turi būti koordinuojamos vadovaujantis specialiomis taisyklėmis, kurios iš esmės atitinka ligos išmokoms taikomas taisykles ir Teisingumo Teismo praktiką. Taip pat reikia parengti specialias nuostatas, susijusias su ilgalaikės priežiūros išmokų natūra ir pinigais sutapimu.“

6. Po 35 konstatuojamosios dalies įterpiama:

„(35a) Išmokos šeimai pinigais, kurios sudaro šeimos pajamas vaiko auginimo laikotarpiu, yra individuali teisė, kuria gali asmeniškai naudotis vaiko tėvai pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus. Atsižvelgiant į specifinį šių išmokų šeimai pobūdį, jas reikėtų išvardyti šio Reglamento XIII priedo I dalyje ir išimtinai taikyti asmeniškai atitinkamam tėvui ar motinai. Antrinės kompetencijos valstybė narė gali nuspręsti, kad pirmenybinės taisyklės tais atvejais, kai sutampa teisės gauti išmokas šeimai pagal kompetentingos valstybės narės ir tos valstybės narės, kurioje gyvena šeimos nariai, įstatymus, tokioms išmokoms nebūtų taikomos. Jei valstybė narė nusprendžia nebetaikyti pirmenybinių taisyklių, ji turi jų netaikyti visiems teisę į išmokas turintiems asmenims, esantiems analogiškoje padėtyje, ji turi būti įtraukta į XIII priedo II dalį.“

7. Po 39 konstatuojamosios dalies įterpiama:

„(39a) atitinkamas ES duomenų apsaugos *acquis*, visų pirma Reglamentas (ES) 679/2016 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)⁴², taikomas visiems pagal šį reglamentą tvarkomiems asmens duomenims.“

8. Po 45 konstatuojamosios dalies įterpiamos šios konstatuojamosios dalys:

41 OL L 28, 2014 1 31, p. 17.

42 OL L 119, 2016 5 4, p. 1–88.

„(46) siekiant laiku atnaujinti šį reglamentą, kad būtų atsižvelgta į nacionalinio lygmens pokyčius, vadovaujantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsniu, Europos Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti teisės aktus, susijusius su šio reglamento ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 priedų keitimu. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad šios konsultacijos vyktų laikantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytų principų⁴³. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti rengiant deleguotuosius aktus, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose.

(47) šiuo reglamentu paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pripažintų principų, visų pirma teisės į asmens duomenų apsaugą (8 straipsnis), laisvės pasirinkti profesiją ir teisės dirbti (15 straipsnis), teisės į nuosavybę (17 straipsnis), teisės į nediskriminavimą (21 straipsnis), vaiko teisių (24 straipsnis), pagyvenusių žmonių teisių (25 straipsnis), neįgaliųjų asmenų integravimo teisės (26 straipsnis), teisės į šeimą ir profesinę veiklą (33 straipsnis); teisės į socialinę apsaugą ir socialinę paramą (34 straipsnis), teisės į sveikatos apsaugą (35 straipsnis) ir teisės į judėjimo ir apsigyvenimo laisvę (45 straipsnis), reglamentas turi būti įgyvendinamas paisant šių teisių ir laikantis principų.

(48) šio reglamento nuostatomis neribojamos jokios teisės ir įsipareigojimai, pripažinti Europos žmogaus teisių konvencijoje, visų pirma teisė į gyvybę (2 straipsnis), teisė į apsaugą nuo nežmoniško ar žeminančio elgesio (3 straipsnis), teisė į nuosavybę (Pirmojo papildomo protokolo 1 straipsnis) ir teisė į nediskriminavimą (14 straipsnis), o šis reglamentas turi būti įgyvendinamas paisant šių teisių ir įsipareigojimų.“

9. 1 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- (a) c punkte žodžiai „III antraštinės dalies 1 ir 3 skyriuose“ pakeičiami žodžiais „III antraštinės dalies 1, 1a ir 3 skyriuose“.
- (b) i punkto (1)(ii) papunktyje po žodžių „III antraštinės dalies 1 skyriuje dėl ligos, motinystės ir lygiaverčių tėvystės išmokų“ įterpiami žodžiai „ir 1a skyriuje dėl ilgalaikės priežiūros išmokų“
- (c) va punkto i papunktyje po žodžių „III antraštinės dalies I skyrių (ligos, motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokos)“ įterpiami žodžiai „ir 1a skyrių (ilgalaikės priežiūros išmokos)“ ir išbraukiamas paskutinis sakiny.
- (d) Po va punkto įterpiamas šis punktas:

„(vb) „ilgalaikės priežiūros išmoka“ – bet kokia išmoka natūra, pinigais arba natūra ir pinigais asmenims, kuriems dėl senatvės, negalios, ligos ar sveikatos sutrikimų ilgesnį laikotarpį reikia reikšmingos kito asmens ar asmenų pagalbos svarbiausiems kasdieniams veiksams atlikti, be kita ko, savarankiškumui padidinti; šios išmokos apima tiesiogines ir netiesiogines išmokas tokią pagalbą teikiantiems asmenims;“

10. 3 straipsnio 1 dalyje po b punkto įterpiamas šis punktas:

„(ba) ilgalaikės priežiūros išmokos;“

11. Reglamento (EB) Nr. 883/2004 4 straipsnis pakeičiamas taip:

„4 straipsnis

Vienodas požiūris

1. Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, pagal bet kurios valstybės narės teisės aktus priklauso tos pačios išmokos ir prievolės, kaip ir tos valstybės piliečiams.

2. Valstybė narė gali reikalauti, kad socialinės apsaugos išmokos joje esantiems ekonomiškai neaktyviems judiems asmenims būtų mokamos tik laikantis sąlygų, pagal kurias jie turi turėti teisę gyventi toje valstybėje narėje, kaip nustatyta 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje⁴⁴“

12. 11 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(a) 2 dalyje žodžiai „ligos išmokoms pinigais už neriboto laikotarpio gydymą“ pakeičiami žodžiais „ilgalaikės priežiūros išmokoms pinigais“.

(b) 5 dalis pakeičiama taip:

„5. Skrydžio įgulos ir keleivių salono įgulos nario, teikiančio keleivių ar krovinių pervežimo oro transportu paslaugas, veikla laikoma vykdoma išimtinai toje valstybėje narėje, kurioje yra jo pagrindinė buvimo vieta, kaip nustatyta 2012 m. spalio 5 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros, su pakeitimais, padarytais 2014 m. sausio 29 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 83/2014⁴⁵, III priedo FTL dalyje.“

13. 12 straipsnis pakeičiamas taip:

„12 straipsnis

Specialios taisyklės

1. Asmeniui, kuris dirba pagal darbo sutartį valstybėje narėje darbdaviui, kuris joje paprastai vykdo savo veiklą, ir kurį tas darbdavys komandiruoja, kaip nustatyta 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje⁴⁶ arba išsiunčia į kitą valstybę narę dirbti tam darbdaviui, toliau taikomi pirmosios valstybės narės teisės aktai, su sąlyga, kad numatyta tokio darbo trukmė neviršija 24 mėnesių ir jis nekomandiruojamas ir

44 OL L 158, 2004 4 30, p. 77.

45 OL L 28, 2014 1 31, p. 17.

46 OL L 018, 1997 1 21, p. 1.

nesiunčiamas pakeisti kito pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančio asmens, kuris buvo anksčiau komandiruotas ar siųstas pagal šį straipsnį.

2. Asmeniui, kuris paprastai vykdo veiklą kaip savarankiškai dirbantis asmuo valstybėje narėje ir kuris vyksta dirbti panašios veiklos į kitą valstybę narę, toliau taikomi pirmosios valstybės narės teisės aktai, su sąlyga, kad numatyta tokios veiklos trukmė neviršija 24 mėnesių ir kad tas asmuo nepakeičia kito komandiruo to pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančio asmens.“

14. 13 straipsnyje po 4 dalies įterpiama 4a dalis:

„4a. Asmeniui, gaunančiam bedarbio išmoką pinigais iš vienos valstybės narės ir tuo pačiu metu kitoje valstybėje narėje vykdančiam veiklą pagal darbo sutartį ar kaip savarankiškai dirbantis asmuo, taikomi bedarbio išmoką mokančios valstybės narės teisės aktai.“

15. 32 straipsnyje pridedama 3 dalis:

„3. Jeigu šeimos narys turi išvestinę teisę gauti išmokas pagal daugiau nei vienos valstybės narės teisės aktus, taikomos šios pirmenybinės taisyklės:

(a) jeigu teisė įgyjama skirtingu pagrindu, prioritetinga tvarka yra tokia:

i) teisės į išmokas įgytos apdraustojo asmens darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo pagrindu;

ii) teisės į išmokas įgytos apdraustojo asmens pensijos mokėjimo pagrindu;

iii) teisės į išmokas įgytos apdraustojo asmens gyvenamosios vietos pagrindu;

(b) jeigu išvestinė teisė įgyjama tuo pačiu pagrindu, prioritetinga tvarka nustatoma pagal papildomą – šeimos nario gyvenamosios vietos – kriterijų;

(c) jeigu, remiantis čia nurodytais kriterijais, prioritetinga tvarka nustatyti neįmanoma, taikomas paskutinis kriterijus – ilgiausias apdraustojo asmens draudimo laikotarpis nacionalinėje pensijų draudimo sistemoje.“

16. 34 straipsnis išbraukiamas.

17. Po 35 straipsnio įterpiamas šis skyrius:

„1a SKYRIUS

Ilgalaikės priežiūros išmokos

35a straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Nepažeidžiant specialių šio skyriaus nuostatų, 17–32 straipsniai *mutatis mutandis* taikomi ilgalaikės priežiūros išmokoms.

2. Administracinė komisija parengia išsamų ilgalaikės priežiūros išmokų, tenkinančių šio reglamento 1 straipsnio vb punkte nustatytus kriterijus, sąrašą, kuriame nurodoma, kurios iš jų mokamos natūra ir kurios – pinigais.

3. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės gali mokėti ilgalaikės priežiūros išmokas pinigais laikydamosi kitų III antraštinės dalies skyrių nuostatų, jei išmoka ir specialios tai išmokai taikomos sąlygos yra nurodytos XII priede ir jei tokio koordinavimo rezultatas yra ne mažiau palankus išmokos gavėjams nei rezultatas, kuris būtų gautas, jei išmokos būtų koordinuojamos pagal šio skyriaus nuostatas.

35b straipsnis

Ilgalaikės priežiūros išmokų sutapimas

1. Jeigu ilgalaikės priežiūros išmokų pinigais, mokamų pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus, gavėjas tuo pačiu metu ir pagal šio skyriaus nuostatas gauna ilgalaikės priežiūros išmokas natūra iš gyvenamosios vietos arba buvimo vietos įstaigos kitoje valstybėje narėje, o įstaigos pirmojoje valstybėje narėje taip pat reikalaujama kompensuoti šių išmokų natūra išlaidas pagal 35c straipsnio nuostatas, taikoma bendroji išmokų sutapimo vengimo nuostata, išdėstyta 10 straipsnyje, išskyrus tik šį apribojimą: išmokos pinigais suma sumažinama už išmokas natūra kompensuotina suma, kurios galima prašyti pagal 35c straipsnį iš pirmosios valstybės narės įstaigos.

2. Dvi ar daugiau valstybių narių arba jų kompetentingų valdžios institucijų gali susitarti dėl kitų arba papildomų priemonių, kurios atitinkamiems asmenims negali būti mažiau palankios negu 1 dalyje išdėstyti principai.

35c straipsnis

Atsiskaitymai tarp įstaigų

1. 35 straipsnis *mutatis mutandis* taikomas ilgalaikės priežiūros išmokoms.

2. Jei valstybės narės, kurioje yra šiam skyriui aktuali kompetentinga įstaiga, teisės aktuose ilgalaikės priežiūros išmokos natūra nėra nustatytos, 1a skyriui aktuali kompetentinga įstaiga laikoma ta institucija, kuri yra arba būtų kompetentinga tos valstybės narės institucija, atsakinga už kitoje valstybėje narėje išmokėtų ligos išmokų natūra kompensavimą pagal 1 skyrių.“

18. 50 straipsnio 2 dalyje žodžiai „52 straipsnio 1 dalies a ir b punktų“ pakeičiami žodžiais „52 straipsnio 1 dalies b punkto“.

19. 61 straipsnis pakeičiamas taip:

„61 straipsnis

Specialios taisyklės dėl draudimo, darbo pagal darbo sutartį arba savarankiško darbo laikotarpių sumavimo

1. Išskyrus 65 straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus, 6 straipsnio nuostatų taikymas, remiantis teisės aktu, pagal kuriuos prašoma skirti išmokas, nuostatomis, priklauso

nuo atitinkamo asmens neseniai įgytų bent trijų mėnesių trukmės draudimo, darbo pagal darbo sutartį ar savarankiško darbo laikotarpių.

2. Jeigu bedarbis netenkina laikotarpių sumavimo, laikantis 1 dalies, sąlygos ir jo vėliausiai įgytų draudimo, darbo pagal darbo sutartį ar savarankiško darbo laikotarpių toje valstybėje narėje bendra trukmė nesiekia trijų mėnesių, teisė į bedarbio išmoką jam suteikiama pagal tos valstybės narės, kurioje jis anksčiau yra įgijęs tokius laikotarpius laikantis 64a straipsnyje nustatytų sąlygų ir apribojimų, teisės aktus.“

20. 64 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- (a) 1 dalies c punkte žodis „tris“ pakeičiamas žodžiu „šešis“, o žodžiai „šį trijų mėnesių laikotarpį gali pratęsti iki ne daugiau kaip šešių mėnesių“ pakeičiami žodžiais „šį šešių mėnesių laikotarpį gali pratęsti iki laikotarpio, kurį tas asmuo turi teisę į išmokas, pabaigos“;
- (b) 3 dalyje žodis „trys“ pakeičiamas žodžiu „šeši“, o žodžiai „ne daugiau kaip šešių mėnesių“ pakeičiami žodžiais „laikotarpio, kurį tas asmuo turi teisę į išmokas, pabaigos“.

21. Po 64 straipsnio įterpiamas naujas 64a straipsnis:

„64a straipsnis

Specialios taisyklės, taikomos bedarbiams, persikėlusiems į kitą valstybę narę ir netenkinantiems 61 straipsnio 1 dalies ir 64 straipsnio sąlygų

61 straipsnio 2 dalyje nurodytomis aplinkybėmis ta valstybė narė, kurios teisės aktai bedarbiui buvo taikomi anksčiau, tampa kompetentinga valstybe nare, atsakinga už bedarbio išmokos mokėjimą. Pašalpos mokamos kompetentingos įstaigos lėšomis 64 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytu laikotarpiu, jei asmuo yra įdarbinimo tarnybų žinioje toje valstybėje narėje, kurioje jis buvo paskutinį kartą draustas, ir jei laikomasi tos valstybės narės teisės aktuose nustatytų sąlygų. 64 straipsnio 2–4 dalys taikomos *mutatis mutandis*.“

22. 65 straipsnis pakeičiamas taip:

„65 straipsnis

Bedarbiai, kurie gyveno valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė

1. Bedarbis, kuris dirbdamas paskiausią darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai gyveno valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, turi likti savo ankstesnio darbdavio arba kompetentingos valstybės narės įdarbinimo tarnybų žinioje. Išmokas toks bedarbis gauna pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktų nuostatas, tartum jis gyventų toje valstybėje narėje. Šias išmokas moka kompetentingos valstybės narės įstaiga.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, visiškas bedarbis, kuris, dirbdamas paskiausią darbą pagal darbo sutartį arba savarankiškai, gyveno valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, ir kuris nėra sukaupęs bent 12 mėnesių trukmės

draudimo nuo nedarbo laikotarpio išskirtinai pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus, turi būti gyvenamosios valstybės narės įdarbinimo tarnybų žinioje. Išmokas toks asmuo gauna pagal gyvenamosios valstybės narės teisės aktų nuostatas, tartum jis visus draudimo laikotarpius būtų įgijęs pagal tos valstybės narės teisės aktus. Šias išmokas moka gyvenamosios valstybės narės įstaiga. Jeigu šioje dalyje nurodytas visiškas bedarbis, kuriam teisė į bedarbio išmokas būtų suteikta pagal kompetentingos valstybės narės teisės aktus tik tuo atveju, jei jis ten gyventų, gali nuspręsti pateikti savo duomenis tos valstybės narės įdarbinimo tarnyboms ir gauti išmokas pagal tos valstybės narės teisės aktus, tartum jis gyventų toje valstybėje narėje.

3. Jeigu 1 ar 2 dalyje nurodytas visiškas bedarbis nepageidauja būti ar likti kompetentingos valstybės narės įdarbinimo tarnybų žinioje po to, kai jis jose užsiregistruoja, ir pageidauja ieškoti darbo gyvenamosios vietos valstybėje narėje ar valstybėje narėje, kurioje jis paskutinį kartą vykdė veiklą, 64 straipsnis, išskyrus 64 straipsnio 1 dalies a punktą, taikomas *mutatis mutandis*. Kompetentinga įstaiga gali pratęsti 64 straipsnio 1 dalies c punkto pirmame sakinyje nurodytą laikotarpį iki laikotarpio, kurį asmuo turi teisę į išmokas, pabaigos.

4. Šiame straipsnyje nurodytas visiškas bedarbis savo duomenis gali pateikti ne tik kompetentingos valstybės narės, bet kitos valstybės narės įdarbinimo tarnyboms.

5. Šio straipsnio 2–4 dalys netaikomos asmeniui, kuris bedarbiu tapo iš dalies arba atsitiktinai.“

23. Po 68a straipsnio įterpiama:

„68b straipsnis

Specialios nuostatos dėl išmokų šeimai pinigais, kurios sudaro šeimos pajamas vaiko auginimo laikotarpiu

1. Išmokos šeimai pinigais, kuriomis siekiama pakeisti šeimos pajamas vaiko auginimo laikotarpiu ir kurios yra išvardytos XIII straipsnio 1 dalyje, skiriamos tik asmeniui, kuriam taikomi kompetentingos valstybės narės teisės aktai, ir asmens šeimos nariams jokių išvestinių teisių į tokias išmokas nesuteikiama. Šio reglamento 68a straipsnis tokioms išmokoms netaikomas, o iš kompetentingos įstaigos negali būti reikalaujama atsižvelgti į kito iš tėvų ar asmens, kuris juo laikomas, arba vaiką ar vaikus globojančios įstaigos pateiktą prašymą, kaip nustatyta įgyvendinimo reglamento 60 straipsnio 1 dalyje.

2. Nukrypstant nuo 68 straipsnio 2 dalies, jeigu teisės į išmokas sutampa pagal kolizines teisės akto nuostatas ar teisės aktus, valstybė narė gali naudoti gavėjui mokėti visą 1 dalyje nurodytos išmokos šeimai sumą, nepriklausomai nuo pirmajame teisės akte numatyto išmokos dydžio. Valstybės narės, nusprendusios taikyti šią nukrypti leidžiančią nuostatą, išvardijamos XIII priedo 2 dalyje nurodant išmokas šeimai, kurioms taikoma ši nukrypti leidžianti nuostata.“

24. V antraštinėje dalyje „Kitos nuostatos“ po 75 straipsnio įterpiamas 75a straipsnis:

„75 a straipsnis

Kompetentingų institucijų įsipareigojimai

1. Kompetentingos institucijos užtikrina, kad jų įstaigos būtų informuotos ir taikytų visas teises ir kitas nuostatas, įskaitant Administracinės komisijos sprendimus, tose srityse, kurioms taikomas šis reglamentas ir įgyvendinimo reglamentas, ir laikantis šiuose reglamentuose nustatytų sąlygų.

2. Siekdamas užtikrinti, kad būtų tinkamai nustatomi taikytini teisės aktai, kompetentingos institucijos remia įstaigų ir darbo inspekcijų valstybėje narėje bendradarbiavimą.“

25. Po 76 straipsnio įterpiamas 76a straipsnis:

„76a straipsnis

Įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus

1. Komisija įgaliojama priimti įgyvendinimo aktus, kuriuose būtų nustatyta tvarka, kurios turi būti laikomasi siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento 12 ir 13 straipsnių taikymo sąlygas. Šiais aktais nustatoma standartinė tvarka, įskaitant

- perkeliamojo dokumento, kuriame nurodoma, kokie socialinės apsaugos teisės aktai yra taikomi jo turėtojui, išdavimo terminą, formatą ir turinį,
- sąlygų, kuriomis tas dokumentas išduodamas, nustatymą,
- prieš išduodant dokumentą tikrintinų veiksnių sąrašą,
- dokumento anuliavimą, kai darbo vietos valstybės narės kompetentinga įstaiga užginčija jo tikslumą ir galiojimą.

2. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011⁴⁷ 5 straipsnyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

3. Komisijai padeda Administracinė komisija, kuri yra komitetas pagal Reglamentą (ES) Nr. 182/2011.“

26. Įterpiamas 87b straipsnis:

„87b straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl Reglamento (ES) xxxx⁴⁸ taikymo

1. Pagal Reglamentą (ES) xxxx iki jo taikymo pradžios neįgyjama jokių teisių.

⁴⁷ OL L 55, 2011 2 28, p. 13–18.

⁴⁸ [To be inserted].

2. Nustatant pagal šį reglamentą įgytas teises į išmokas, įskaitomi visi draudimo laikotarpiai ir prireikus darbo pagal darbo sutartį ir savarankiško darbo arba gyvenimo šalyje laikotarpiai, įgyti pagal tos valstybės narės teisės aktus iki [Reglamento (ES) xxxx taikymo atitinkamoje valstybėje narėje pradžios diena].

3. Laikantis 1 dalies nuostatų, teisė pagal Reglamentą (ES) xxxx įgyjama, netgi jeigu ji susijusi su draudiminiu įvykiu, įvykusi iki jo taikymo atitinkamoje valstybėje narėje pradžios.

4. Šio reglamento, galiojančio iki [Reglamento (ES) xxxx taikymo pradžios diena], 61, 64 ir 65 straipsniai toliau taikomi bedarbio išmokoms, suteiktoms asmenims, kurių nedarbo laikotarpis prasidėjo iki tos datos.“

27. 88 straipsnis pakeičiamas taip:

„88 straipsnis

Įgaliojimų atnaujinti priedus suteikimas

Pagal 88a straipsnį Europos Komisija yra įgaliota priimti deleguotuosius aktus, pagal kuriuos, atsižvelgiant į Administracinės komisijos prašymą, būtų reguliariai iš dalies keičiami šio reglamento ir įgyvendinimo reglamento priedai.

88a straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 88 straipsnyje nurodyti įgaliojimai Europos Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo [Reglamento (ES) xxxx įsigaliojimo data].

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 88 straipsnyje nurodytą įgaliojimų delegavimą. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami jame nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą, Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais, vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Europos Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 88 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Europos Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.“

28. I, II, III, IV, X ir XI priedai iš dalies keičiami pagal šio reglamento priedą.
29. XII ir XIII priedai įterpiami remiantis šio reglamento priedu.

2 straipsnis

Reglamentas (EB) Nr. 987/2009 iš dalies keičiamas taip:

1. Po 18 konstatuojamosios dalies įterpiama ši konstatuojamoji dalis:

„(18a) Reikia tam tikrų konkrečių taisyklių ir procedūrų, pagal kurias būtų kompensuojamos išlaidos išmokoms, kurias patyrė gyvenamosios vietos valstybė narė, jeigu atitinkami asmenys yra apdrausti kitoje valstybėje narėje. Kad atsiskaitymai vyktų kiek įmanoma greičiau, valstybės narės, prašančios kompensuoti išmokas remiantis fiksuotomis išlaidų sumomis, apie vidutines metines išlaidas vienam asmeniui turėtų pranešti iki nustatyto termino. Jei valstybė narė negali iki nustatyto termino pranešti apie ataskaitinių metų vidutines metines išlaidas kiekvienos amžiaus grupės vienam asmeniui, būtina suteikti galimybę valstybei narei teikti reikalavimą už tuos ataskaitinius metus remiantis vidutinėmis metinėmis išlaidomis, paskelbtomis *Oficialiajame leidinyje* vienais metais anksčiau. Išlaidų išmokoms natūra kompensavimas remiantis fiksuotomis sumomis turėtų būti kuo artimesnis faktinėms išlaidoms; todėl nesilaikyti pranešimo įsipareigojimo galima tik gavus Administracinės komisijos sutikimą ir tokia išimtis negali būti taikoma dvejus metus iš eilės.“

2. 19 konstatuojamoji dalis pakeičiama taip:

„(19) Įstaigų savitarpio paramos, tenkinant su socialiniu draudimu susijusius reikalavimus, procedūros turėtų būti griežtinamos siekiant užtikrinti veiksmingesnį reikalavimų vykdymą ir sklandų socialinės apsaugos sistemų veikimą. Veiksmingas susigrąžinimas taip pat yra viena iš priemonių, taikomų užkertant kelią piktnaudžiavimui ir sukčiavimui bei sprendžiant piktnaudžiavimo ir sukčiavimo atvejus, ir vienas iš būdų socialinės apsaugos sistemų tvarumui užtikrinti. Tai apima ir naujų procedūrų tvirtinimą, remiantis galiojančiomis Tarybos direktyvoje 2010/24/ES dėl savitarpio pagalbos vykdant reikalavimus, susijusius su mokesčiais, muitais ir kitomis priemonėmis⁴⁹, nuostatomis, visų pirma kad būtų priimtas suvienodintas dokumentas, naudotinas vykdymo priemonėms, ir nustatytos standartinės savitarpio pagalbos prašymo ir pranešimo apie su socialiniu draudimu susijusių reikalavimų vykdymo dokumentus ir priemones procedūros.“

3. Po 24 konstatuojamosios dalies įterpiamos šios konstatuojamosios dalys:

„(25) 2010 m. kovo 18 d. Administracinė komisija priėmė sprendimą Nr. H5 dėl bendradarbiavimo kovojant su sukčiavimu ir klaidomis, įgyvendinant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 987/2009 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo⁵⁰, kuriame pabrėžiama, kad kovos su sukčiavimu ir klaidomis veiksmai yra Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir šio reglamento tinkamo įgyvendinimo dalis. Todėl, siekiant teisinio tikrumo, svarbu,

49 OL L 84, 2010 3 31, p. 1.

50 OL C 149, 2010 6 8, p. 5.

kad šiame reglamente būtų nustatytas aiškus teisinis pagrindas, kuris leistų kompetentingoms įstaigoms keistis asmens duomenimis su atitinkamomis valdžios institucijomis valstybėse narėse, kuriose yra ar gyvena asmenys, kurių teisės ir pareigos jau nustatytos pagal Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 ir šį reglamentą, kad sukčiavimo ir klaidų nustatymas būtų viena iš tinkamo šių reglamento įgyvendinimo dalių. Taip pat būtina nustatyti aplinkybes, kuriomis asmens duomenys gali būti tvarkomi kitais nei socialinės apsaugos tikslais, be kita ko, stebėjimo, ar Sąjungos ir nacionaliniu lygmeniu laikomasi darbo, sveikatos ir saugos, imigracijos ir mokesčių teisės teisinių įsipareigojimų, tikslais.

(26) Kad būtų apsaugotos atitinkamų asmenų teisės, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad bet kokie prašymai pateikti duomenis ir tų duomenų pateikimas būtų privalomi ir proporcingi tinkamam Reglamento (EB) Nr. 883/2004 ir šio reglamento įgyvendinimui pagal Europos duomenų apsaugos teisės aktus. Apsikeitus duomenimis, teisės į išmokas automatiškai atimti negalima, o bet koku sprendimu, priimtu remiantis duomenų mainais, turėtų būti paisoma pagrindinių asmens teisių ir laisvių; toks sprendimas turi būti grindžiamas pakankamais įrodymais ir jam gali būti taikoma sąžininga apeliavimo procedūra.“

4. 1 straipsnio 2 dalyje po e punkto įterpiamas šis punktas:

„(ea) sukčiavimas – bet koks tyčinis veikimas ar neveikimas, siekiant įgyti teisę į socialinės apsaugos išmokas ir jas gauti arba išvengti socialinės apsaugos įmokų mokėjimo, pažeidžiant valstybės narės teisę;“

5. 2 straipsnyje po 4 dalies pridėdamos 5–7 dalys:

„5. Nustačius asmens teises ir pareigas, kuriems taikomi pagrindinis ir įgyvendinimo reglamentai, kompetentinga įstaiga gali prašyti gyvenamosios ar buvimo vietos valstybės narės institucijos pateikti to asmens duomenis. Prašymas ir atsakymas yra susiję su informacija, kuri padėtų kompetentingai valstybei narei nustatyti bet kokius dokumento ar sprendimo, kuriuo pagal pagrindinį ar įgyvendinimo reglamentą nustatomos asmens teisės ir pareigos, duomenų netikslumus. Prašymas taip pat gali būti teikiamas, jei nėra jokios abejonės dėl dokumente pateikiamos informacijos ar informacijos, kuria grindžiamas sprendimas, pagrįstumo ar tikslumo. Prašymas suteikti informaciją ir atsakymas turi būti privalomi ir proporcingi.

6. Administracinė Komisija parengia išsamų duomenų prašymų ir atsakymų, kuriuos galima teikti pagal 5 dalį, tipų sąrašą, o Europos Komisija šį sąrašą tinkamai paviešina. Leidžiama teikti tik į šį sąrašą įtrauktus duomenų prašymus ir atsakymus.

7. Prašymas ir atsakymai turi tenkinti Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (Bendrojo duomenų apsaugos reglamento)⁵¹ reikalavimus, kaip nustatyta ir pagrindinio reglamento 77 straipsnyje.“

6. 3 straipsnio 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Valstybės narės, rinkdamos, perduodamos ar tvarkydamos asmens duomenis pagal savo teisės aktus, siekdamos įgyvendinti pagrindinį reglamentą, užtikrina, kad

51 [To be inserted].

atitinkami asmenys galėtų visiškai pasinaudoti savo teisėmis, susijusiomis su asmens duomenų apsauga, vadovaujantis Sąjungos nuostatomis dėl asmens duomenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, visų pirma kiek tai susiję su prieigos teise, teise į ištaisymą, teise nesutikti, kad tokie asmens duomenys būtų tvarkomi, ir būtų visapusiškai informuoti apie apsaugos priemones dėl automatizuotų individualių sprendimų. Duomenų subjektui turi būti suteikta prieigos prie pagal šį reglamentą tvarkomų savo asmens duomenų teisė ne tik per tuos duomenis kontroliuojančią valdžios instituciją, bet ir per gyvenamosios šalies kompetentingą įstaigą.“

7. 5 straipsnio 1 ir 2 dalys pakeičiamos taip:

„1. Valstybių narių įstaigos priima kitos valstybės narės įstaigos išduotus asmens padėtį liudijančius dokumentus, reikalingus pagrindiniam reglamentui ir įgyvendinimo reglamentui taikyti, ir patvirtinamuosius įrodymus, kurių pagrindu tie dokumentai buvo išduoti, nebent valstybė narė, kurioje jie buvo išduoti, juos anuluotų arba paskelbtų negaliojančiais. Tokie dokumentai galioja tik jeigu užpildyti visi privalomi laukai.

2. Kilus abejonėms dėl dokumento galiojimo arba dėl duomenų, kuriais jis grindžiamas, tikslumo, dokumentą gaunanti valstybės narės įstaiga prašo dokumentą išdavusios įstaigos suteikti reikiamą tikslesnę informaciją, o tam tikrais atvejais anuluoti tą dokumentą.

a) Gavusi tokį prašymą, dokumentą išdavusi įstaiga persvarsto jo išdavimo pagrindą ir prireikus jį anuliuoja ar ištaiso per 25 darbo dienas nuo prašymo gavimo. Jeigu aptinkama dokumento pareiškėjo nepaneigiamo sukčiavimo įrodymų, dokumentą išdavusi įstaiga jį nedelsdama ir atgaline data anuliuoja arba ištaiso.

b) Jeigu išdavusi įstaiga, persvarsčiusi dokumento išdavimo pagrindą, neranda jokių klaidų, ji nusiunčia prašančiajai institucijai visus patvirtinamuosius įrodymus per 25 darbo dienas nuo prašymo gavimo. Skubiais atvejais, kai skubos priežastys aiškiai nurodytos prašyme, atsakymas pateikiamas per 2 darbo dienas nuo prašymo gavimo, nepaisant to, kad išdavusi institucija gali būti nebaigusi persvarstymo pagal a punkto nuostatas.

c) Jei prašančioji institucija, gavusi patvirtinamuosius įrodymus, toliau abejoja dėl dokumento galiojimo arba dėl duomenų, kuriais grindžiami tame dokumente pateikti faktai, tikslumo, ir mano, kad informacija, kuria remiantis dokumentas buvo išduotas, yra neteisinga, ji gali šiuo tikslu pateikti įrodymų ir dar vieną prašymą pateikti tikslesnės informacijos ir prireikus prašyti išdavusios institucijos anuluoti tą dokumentą laikantis pirmiau išdėstytos tvarkos ir terminų.“

8. 14 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Taikant pagrindinio reglamento 12 straipsnio 1 dalį, „asmuo, kuris dirba pagal darbo sutartį valstybėje narėje darbdavio, kuris paprastai ten verčiasi savo veikla, vardu, ir kurį darbdavys komandiruoja pagal 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų

teikimo sistemoje⁵² arba išsiunčia į kitą valstybę narę“ apima asmenį, įdarbintą siekiant jį komandiruoti ar išsiųsti į kitą valstybę narę, jei atitinkamam asmeniui prieš pat jo darbo pagal darbo sutartį pradžią jau taikomi siunčiančiosios valstybės narės teisės aktai pagal pagrindinio reglamento II antraštinę dalį.“

b) 5a dalis pakeičiama taip:

„5a. Taikant pagrindinio reglamento II antraštinę dalį, „registruota buveinė arba veiklos vieta“ – registruota buveinė arba veiklos vieta, kurioje priimami svarbiausi įmonės sprendimai ir kurioje atliekamos jos centrinės administracijos funkcijos, jeigu įmonė toje valstybėje narėje vykdo didelę savo veiklos dalį. Kitu atveju laikoma, kad registruota buveinė arba veiklos vieta yra toje valstybėje narėje, kur yra įmonės veiklos interesų centras, nustatytas laikantis 9 ir 10 dalyse pateiktų kriterijų.“

c) Po 11 dalies įterpiama 12 dalis:

„12. Jei asmuo, gyvenantis už Sąjungos teritorijos ribų, vykdo veiklą kaip pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantis asmuo dviejose ar daugiau valstybių narių, ir jei šiam asmeniui pagal vienos iš šių valstybių narių nacionalinę teisę taikomi tos valstybės narės teisės aktai, pagrindinio reglamento ir įgyvendinimo reglamento nuostatos dėl taikytinų teisės aktų nustatymo taikomos *mutatis mutandis*, laikantis nuostatos, kad to asmens gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, kurioje yra įmonės registruota buveinė arba veiklos vieta, darbdavys arba veiklos interesų centras.“

9. 15 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. 1 dalis *mutatis mutandis* taikoma asmenims, kuriems taikomas pagrindinio reglamento 11 straipsnio 3 dalies d punktas ir 11 straipsnio 5 dalis.

10. 16 straipsnio 1, 2, 3 ir 5 dalys pakeičiamos taip:

„1. Dviejose ar daugiau valstybių narių vykdomas veiklą asmuo arba jo darbdavys apie tai informuoja gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos paskirtą įstaigą.

2. Paskirta gyvenamosios vietos įstaiga nedelsdama nustato, kokie teisės aktai taikomi atitinkamam asmeniui, atsižvelgdama į pagrindinio reglamento 13 straipsnį ir į įgyvendinimo reglamento 14 straipsnį. Ta įstaiga informuoja visų valstybių narių, kuriose vykdoma veikla arba kuriose yra asmens darbdavys, paskirtas įstaigas.

3. Ta įstaiga, nustačiusi, kad taikomi kitos valstybės narės teisės aktai, toliau laikinai juos taiko ir nedelsdama praneša apie šį laikiną sprendimą tos valstybės narės, kurią ji laiko kompetentinga, įstaigai. Sprendimas tampa galutiniu per du mėnesius nuo tada, kai atitinkamų valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų paskirtos įstaigos apie tai informuojamos, išskyrus atvejus, kai ta įstaiga praneša pirmajai institucijai ir atitinkantiems asmenims apie tai, kad ji dar negali sutikti su nustatymu arba kad ji laikosi kitos nuomonės šiuo klausimu.

52

OL L 18, 1997 1 21, p. 1.

5. Valstybės narės, kurios teisės aktai nustatomi laikinai arba galutinai taikytinai, kompetentinga įstaiga nedelsdama informuoja atitinkamą asmenį ir (arba) jo darbdavį. “

11. Po 19 straipsnio 2 dalies įterpiamos šios dalys:

„3. Įstaiga, gavusi prašymą išduoti pirmiau nurodytą pažymėjimą, atlieka bendrą visų atitinkamų faktų įvertinimą ir užtikrina, kad informacija, kuria remiantis išduodamas pažymėjimas, būtų teisinga.

4. Kad būtų galima pasinaudoti nacionalinio ar Sąjungos lygmens teisėkūros galiomis, aktualia informacija apie atitinkamų asmenų socialinės apsaugos teises ir pareigas tiesiogiai keičiasi atitinkamų valstybių narių kompetentingos įstaigos ir darbo inspekcijos, imigracijos ar mokesčių institucijos; tai gali apimti asmens duomenų tvarkymą kitais nei pagrindiniame reglamente ir šiame reglamente nustatytų teisių ir pareigų įgyvendinimo tikslais, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi darbo, sveikatos ir saugos, imigracijos ir mokesčių teisės teisinių įsipareigojimų. Konkretesnės sąlygos nustatomos Administracinės komisijos sprendimu.

5. Kompetentingos valdžios institucijos įpareigojamos suinteresuotiesiems asmenims pateikti konkrečios ir adekvačios informacijos apie jų asmens duomenų tvarkymą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą)⁵³, kaip nustatyta pagrindinio reglamento 77 straipsnyje, ir laikydamosi šio reglamento 3 straipsnio 3 dalies reikalavimų.“

12. Po 20 straipsnio įterpiamas 20a straipsnis:

„20a straipsnis

Įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus

1. Komisija įgaliojama priimti įgyvendinimo aktus, kuriuose būtų nustatyta tvarka, kurios turi būti laikomasi siekiant užtikrinti vienodas pagrindinio reglamento 12 ir 13 straipsnių taikymo sąlygas. Šiais aktais nustatoma standartinė tvarka, įskaitant

- perkeliamojo dokumento, kuriame nurodoma, kokie socialinės apsaugos teisės aktai yra taikomi jo turėtojui, išdavimo terminą, formatą ir turinį,
- sąlygų, kuriomis tas dokumentas išduodamas, nustatymą,
- prieš išduodant dokumentą tikrintinų veiksnių sąrašą,
- dokumento anuliavimą, kai darbo vietos valstybės narės kompetentinga įstaiga užginčija jo tikslumą ar galiojimą.

2. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011⁵⁴ 5 straipsnyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

53 [To be inserted].

54 OL L 55, 2011 2 28, p. 13–18.

3. Komisijai padeda Administracinė komisija, kuri yra komitetas pagal Reglamentą (ES) Nr. 182/2011.“

13. III antraštinės dalies 1 skyriaus antraštė pakeičiama taip:

„Ligos, motinystės ir lygiavertės tėvystės išmokos bei ilgalaikės priežiūros išmokos“

14. 23 straipsnio pabaigoje pridedamas šis sakinys:

„Ši nuostata *mutatis mutandis* taikoma ilgalaikės priežiūros išmokoms.“

15. 24 straipsnio 3 dalies žodžiai „ir 26“ pakeičiami žodžiais „, 26 ir 35a“.

16. 28 straipsnio 1 dalyje po žodžių „pagal pagrindinio reglamento 21 straipsnio 1 dalį“ pridedami žodžiai „ir laikantis to reglamento 35a straipsnio“.

17. 31 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

(c) Pavadinimas pakeičiamas taip:

„Pagrindinio reglamento 35b straipsnio taikymas“

(d) 1 dalyje žodžiai „34 straipsnyje“ pakeičiami žodžiais „35b straipsnyje“.

(e) 2 dalyje žodžiai „34 straipsnio 2 dalyje“ pakeičiami žodžiais „35a straipsnio 2 dalyje“.

18. 32 straipsnyje po 3 dalies pridedama 4 dalis:

„4. Šis straipsnis *mutatis mutandis* taikomas ilgalaikės priežiūros išmokoms.“

19. 43 straipsnio 3 dalies antra pastraipa išbraukiama.

20. 55 straipsnio 4 dalies trečioje pastraipoje žodžiai „Kompetentingos įstaigos prašymu“ išbraukiami.

21. 55 straipsnio 7 dalyje žodžiai „65a straipsnio 3 dalyje“ pakeičiami žodžiais „64a straipsnyje ir 65a straipsnio 3 dalyje“.

22. Po 55 straipsnio įterpiamas 55a straipsnis:

„55a straipsnis

Paskutinės draudimo vietos valstybės narės įdarbinimo tarnybų įsipareigojimai

Pagrindinio reglamento 61 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais paskutinės draudimo vietos valstybės narės institucija nedelsdama nusiunčia ankstesnės draudimo vietos valstybės narės kompetentingai įstaigai dokumentą, kuriame nurodo: datą, nuo kurios atitinkamas asmuo yra bedarbis, draudimo laikotarpį, darbo pagal darbo sutartį ar savarankiško darbo laikotarpius pagal savo teisės aktus, svarbias nedarbo aplinkybes, galinčias daryti poveikį teisei į išmokas, užsiregistravimo bedarbiu datą ir adresą.“

23. 56 straipsnis iš dalies keičiamas taip:
- (a) 1 dalyje žodžiai „65 straipsnio 2 dalimi“ pakeičiami žodžiais „65 straipsnio 4 dalimi“.
 - (b) 3 dalis išbraukiama.
24. IV antraštinės dalies 1 skyriaus pavadinimas pakeičiamas taip:

„I SKYRIUS

Išmokų išlaidų kompensavimas taikant pagrindinio reglamento 35, 35c ir 41 straipsnius“

25. 64 straipsnio 1 dalies pirma įtrauka pakeičiama taip:
- „ - indeksu *i* (*i* vertės = 1, 2, 3 ir 4) žymimos keturios amžiaus grupės, į kurias asmenys suskirstomi apskaičiuojant fiksuotus dydžius:
- i* = 1: jaunesni nei 65 metų asmenys,
 - i* = 2: 65–74 metų amžiaus asmenys,
 - i* = 3: 75–84 metų amžiaus asmenys,
 - i* = 4: 85 metų ir vyresni asmenys,“
26. 65 straipsnis pakeičiamas taip:

„65 straipsnis

Pranešimas apie vidutines metines išlaidas

1. Apie ataskaitinių metų vidutines metines išlaidas kiekvienos amžiaus grupės vienam asmeniui Audito valdybai pranešama ne vėliau kaip iki antrųjų metų po tų metų, apie kuriuos informuojama, pabaigos.
2. Vidutinės metinės išlaidos, apie kurias pranešama laikantis 1 dalies, kasmet skelbiamos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* gavus Administracinės komisijos sutikimą.
3. Valstybė narė, kuri negali nurodyti konkrečių metų vidutinių išlaidų iki 1 dalyje nurodyto termino, iki to paties termino teikia prašymą Administracinei komisijai ir Audito valdybai leisti taikyti vidutines metines išlaidas, paskelbtas *Oficialiajame leidinyje* vienais metais anksčiau nei metai, kuriais reikia pranešti apie tas išlaidas. Teikdama tokį prašymą valstybė narė turi paaiškinti priežastis, dėl kurių ji negali pranešti apie atitinkamų metų vidutines metines išlaidas. Jei Administracinė komisija, apsvarsčiusi Audito valdybos nuomonę, sutinka patenkinti valstybės narės prašymą, pirmiau minėtos vidutinės metinės išlaidos dar kartą paskelbiamos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
4. 3 dalyje nustatytos išimties negalima taikyti kelis metus paėiliui.“

27. 70 straipsnis išbraukiamas.
28. 73 straipsnis pakeičiamas taip:

„73 straipsnis

Suteiktų ar išmokėtų nepriklausančių išmokų ir įmokų nagrinėjimas laikino išmokų skyrimo ar taikytinų teisės aktų pakeitimo atgaline data atveju

1. Tais atvejais, kai taikytini teisės aktai keičiami atgaline data, įskaitant įgyvendinimo reglamento 6 straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytus atvejus, ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo to, kai buvo nustatyti taikytini teisės aktai arba buvo nustatyta už išmokų mokėjimą atsakinga įstaiga, nepriklausančias išmokas pinigais mokėjusi įstaiga apskaičiuoja sumą, kurią ji išmokėjo, ir ją praneša nustatytai kompetentingai įstaigai kompensavimo tikslais.

Tokia pati nuostata taikoma išmokoms natūra, kurias kompensuoja nustatyta kompetentinga įstaiga pagal įgyvendinimo reglamento IV antraštinę dalį.

2. Nustatyta kompetentinga įstaiga, atsakinga už išmokų pinigais mokėjimą, išskaito sumą, kompensuotiną įstaigai, kuri nebuvo kompetentinga arba buvo tik laikinai kompetentinga, iš atitinkamų išmokų įsiskolinimo atitinkamam asmeniui ir nedelsdama perveda išskaitytą sumą tai įstaigai.

Jei mokėtų nepriklausančių išmokų suma viršija įsiskolinimo nustatytai kompetentingai įstaigai sumą arba jei įsiskolinimų nėra, nustatyta kompetentinga įstaiga, laikydamosi savo taikomuose teisės aktuose nustatytų šios rūšies kompensacijų procedūrą reglamentuojančių sąlygų ir apribojimų, šią sumą išskaito iš einamųjų mokėjimų ir nedelsdama išskaitytą sumą perveda nepriklausančias išmokas pinigais mokėjusiai įstaigai kompensavimo tikslais.

3. Juridinio ir (arba) fizinio asmens nepriklausančias įmokas gavusi įstaiga šias sumas sumokėjusiam asmeniui jas kompensuoja tik tada, kai nustatyta kompetentinga įstaiga patvirtina sumas, kurias jai turi sumokėti atitinkamas asmuo.

Nustatytos kompetentingos įstaigos prašymu, kuris pateikiamas ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo to, kai buvo nustatyti taikytini teisės aktai, nepriklausančias įmokas gavusi įstaiga jas perveda nustatytai kompetentingai įstaigai už tą patį laikotarpį, kad būtų sureguliuota padėtis, susijusi su įmokomis, kurias juridinis ir (arba) fizinis asmuo yra jai skolingas. Laikoma, kad pervestos įmokos buvo atgaline data sumokėtos nustatytai kompetentingai įstaigai.

Jei mokėtų nepriklausančių įmokų suma viršija sumą, kurią juridinis ir (arba) fizinis asmuo yra skolingas nustatytai kompetentingai įstaigai, nepriklausančias įmokas gavusi įstaiga juridiniam ir (arba) fiziniam asmeniui kompensuoja permokėtą sumą.

4. Nacionaliniuose teisės aktuose nustatyti terminai negali būti pagrįsta priežastis atsisakyti nagrinėti įstaigų tarpusavio reikalavimus pagal šį straipsnį.

5. Šis straipsnis netaikomas reikalavimams, susijusiems su laikotarpiais, kurie procedūros, taikomos pagal šio reglamento 5 straipsnio 2 dalį ir 6 straipsnio 3 dalį, pradžios dieną viršijo 60 mėnesių.“

29. Po 75 straipsnio 3 dalies pridedama 4 dalis:

„4. Informacija, kuria keičiamasi pagal šį skirsnį, gali būti naudojama vertinimo ir vykdymo užtikrinimo, įskaitant atsargumo priemonių prašymo atžvilgiu taikymą tikslais, taip pat Direktyvos 2010/24/ES dėl savitarpio pagalbos vykdant reikalavimus, susijusius su mokesčiais, muitais ir kitomis priemonėmis⁵⁵ 2 straipsnyje nurodytų mokesčių ir muitų vertinimo ir vykdymo tikslais. Jeigu socialinio draudimo įmokų gražinimas yra susijęs su kitoje valstybėje narėje gyvenančiu ar esančiu asmeniu, valstybė narė, iš kurios turi būti vykdomas gražinimas, gali pranešti gyvenamosios ar buvimo vietos valstybei narei apie būsimą gražinimą be išankstinio prašymo.“

30. 76 straipsnyje po 3 dalies įterpiama 3a dalis:

„3a. Jokiu būdu nelaikoma, kad 3 dalimi leidžiama prašomosios šalies valstybei narei atsisakyti suteikti informaciją tik todėl, kad tokią informaciją turi bankas, kita finansų įstaiga, nominalusis asmuo arba įgaliotasis agentas ar patikėtinis, arba todėl, kad ji susijusi su asmens nuosavybės interesais.“

31. 77 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Prašymas pranešti teikiamas kartu su standartine forma, kurioje nurodoma bent ši informacija:

a) adresato vardas bei pavardė (pavadinimas), adresas ir kiti su adresato tapatybe susiję duomenys;

b) šio pranešimo tikslas ir terminas, per kurį pranešimas turėtų būti pateiktas;

c) pridedamo dokumento apibūdinimas ir susijusio reikalavimo pobūdis ir suma;

d) pavadinimas, adresas ir kiti kontaktiniai duomenys, susiję su:

i) už pridedamą dokumentą atsakinga įstaiga, o jei tai kita įstaiga –

ii) įstaiga, kurioje galima gauti daugiau informacijos apie praneštą dokumentą arba galimybes užginčyti mokėjimo prievolę.“

b) Po 3 dalies įterpiamos 4, 5 ir 6 dalys:

„4. Prašančioji šalis pateikia prašymą pranešti pagal šį straipsnį tik tuo atveju, kai ji negali pranešti pagal taisykles, reglamentuojančias pranešimą apie atitinkamą dokumentą savo valstybėje narėje, arba kai dėl tokio pranešimo kiltų neproporcingai didelių sunkumų.

5. Prašomoji šalis užtikrina, kad pranešimas prašomosios šalies valstybėje narėje būtų pateikiamas pagal prašomosios šalies valstybės narės galiojančius nacionalinius įstatymus, kitus teisės aktus ir administracinę praktiką.

6. 5 dalis neturi poveikio bet kokios kitos formos pranešimui, kurį prašančiosios šalies valstybės narės institucija pateikia pagal toje valstybėje narėje galiojančias taisykles.

Prašančiosios šalies valstybės narės institucija gali kitos valstybės narės teritorijoje esančiam asmeniui apie bet koki dokumentą pranešti tiesiogiai registruotu arba elektroniniu paštu.“

32. 78 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Prašančiosios šalies prašymu prašomoji šalis išieško sumas pagal reikalavimus, kurioms taikomas dokumentas dėl vykdymo užtikrinimo prašančiosios šalies valstybėje narėje. Prie prašymo vykdyti reikalavimą pridamas suvienodintas dokumentas, kuriuo leidžiama vykdyti reikalavimą prašomosios šalies valstybėje narėje.“

b) išbraukiamas 2 dalies b punktas;

c) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Prieš prašančiajai šaliai teikiant prašymą vykdyti reikalavimą taikomos prašančiosios šalies valstybėje narėje galiojančios atitinkamos reikalavimų vykdymo procedūros, išskyrus šiuos atvejus:

a) jeigu akivaizdu, kad prašančiosios šalies valstybėje narėje nėra turto reikalavimui įvykdyti arba kad taikant tokias procedūras nebus galima atgauti visos reikalaujamos sumos; ir prašančioji šalis turi konkrečios informacijos, įrodančios, kad atitinkamas asmuo prašomosios šalies valstybėje narėje turi turto;

b) jeigu taikant tokias procedūras prašančiosios šalies valstybėje narėje kiltų neproporcingai didelių sunkumų.“

d) įterpiama 6 dalis:

„6. Prie prašymo vykdyti reikalavimą gali būti pridėti kiti prašančiosios šalies valstybėje narėje išduoti su reikalavimu susiję dokumentai.“

33. 79 straipsnis pakeičiamas taip:

„79 straipsnis

Dokumentas dėl reikalavimo vykdymo užtikrinimo

1. Suvienodintame dokumente, kuriuo leidžiama vykdyti reikalavimą prašomosios šalies valstybėje narėje, atspindimas pirminio dokumento, kuriuo leidžiama vykdyti

reikalavimą, esminis turinys, ir jis yra reikalavimo vykdymo ir prevencinių priemonių, kurių imamasi prašomosios šalies valstybėje narėje, vienintelis pagrindas. Toje valstybėje narėje jis neturi būti kaip nors pripažintas, papildytas ar pakeistas.

2. Į suvienodintą dokumentą, kuriuo leidžiama vykdyti reikalavimą, įtraukiama tokia informacija:

a) atitinkamo juridinio ar fizinio asmens ir (arba) jo turtą valdančios trečiosios šalies vardas ir pavardė arba pavadinimas, adresas ir visa kita su tapatybe susijusi informacija;

b) už reikalavimų vertinimą atsakingos įstaigos, ir, jei tai nėra ta pati įstaiga, įstaigos, kurioje galima gauti daugiau informacijos apie reikalavimus arba apie galimybes užginčyti mokėjimo prievolę, pavadinimas, adresas ir visa kita susijusi informacija;

c) informacija, susijusi su dokumento dėl reikalavimo vykdymo užtikrinimo, išduoto prašančiosios šalies valstybėje narėje, nustatymu;

d) reikalavimų aprašymas, įskaitant jų pobūdį, laikotarpį, bet kokias vykdymo užtikrinimui svarbias datas ir sumą, be kita ko, pagrindinę sumą, delspinigius, baudas, administracines sankcijas ir visus kitus privalomuosius mokėjimus bei patirtinas išlaidas, nurodytas prašančiosios ir prašomosios šalių valstybių narių valiutomis;

e) data, kada prašančioji šalis ir (arba) prašomoji šalis praneša adresatui apie dokumentą;

f) data, nuo kurios, ir laikotarpis, per kurį pagal prašančiosios šalies valstybėje narėje galiojančius įstatymus galima pradėti reikalavimo vykdymą;

g) visa kita naudinga informacija.“

34. 80 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalies antras sakiny s pakeičiamas taip:

„Pagal 85 straipsnio 1a dalį visą pretenzijos sumą, kurią atgauna prašomoji šalis, ji perveda prašančiajai šaliai.“

b) 2 dalies antra pastraipa pakeičiama taip:

„Prašomoji šalis delspinigius už pavėluotą mokėjimą skaičiuoja nuo prašymo vykdyti reikalavimą gavimo datos pagal prašomosios šalies valstybėje narėje galiojančius įstatymus, kitus teisės aktus ir administracines nuostatas.“

35. 81 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Jeigu vykstant pretenzijos patenkinimo procedūrai suinteresuotoji šalis užginčija reikalavimą, prašančiosios šalies valstybėje narėje išduotą pirminį dokumentą dėl pretenzijos patenkinimo užtikrinimo ar dokumentą dėl pretenzijos patenkinimo užtikrinimo prašomosios šalies valstybėje narėje, prašančiosios šalies valstybės narės

institucijos pateikto pranešimo pagrįstumą, ši suinteresuotoji šalis pateikia ieškinį prašančiosios šalies valstybės narės atitinkamoms institucijoms pagal toje valstybėje narėje galiojančius įstatymus. Prašančioji šalis apie šį ieškinį nedelsdama praneša prašomajai šaliai. Suinteresuotoji šalis taip pat gali apie ieškinį informuoti prašomąją šalį.“

b) 3 dalis pakeičiama taip:

„Jeigu užginčijamos vykdomosios priemonės, kurių buvo imtasi prašomosios šalies valstybėje narėje, ar prašančiosios šalies valstybės narės institucijos pateikto pranešimo pagrįstumas, ieškinys pateikiamas šios šalies valstybės narės atitinkamai institucijai pagal šioje valstybėje narėje galiojančius įstatymus ir kitus teisės aktus.“

c) 4 dalis pakeičiama taip:

„Prašančioji šalis nedelsdama praneša prašomajai šaliai apie bet kokią paskesnę jos prašymo vykdyti reikalavimą pakeitimą arba apie prašymo anuliavimą ir nurodo pakeitimo ar anuliavimo priežastis.“

d) pridedama 5 dalis:

„5. Jeigu prašymas keičiamas dėl 81 straipsnio 1 dalyje nurodytos atitinkamos įstaigos sprendimo, prašančioji šalis perduoda šį sprendimą kartu su pataisytu suvienodintu dokumentu, kuriuo leidžiama vykdyti reikalavimą prašomosios šalies valstybėje narėje. Prašomoji šalis tolesnes reikalavimo vykdymo priemones taiko remdamasi pataisytu dokumentu.

Reikalavimo vykdymo ar atsargumo priemonės, kurių jau imtasi remiantis pirminiu suvienodintu dokumentu, kuriuo leidžiama vykdyti reikalavimą prašomosios šalies valstybėje narėje, gali būti tęsiamos remiantis pataisytu dokumentu, išskyrus atvejus, kai prašymas keičiamas dėl to, kad pirminis dokumentas, kuriuo leidžiama vykdyti reikalavimą prašančiosios šalies valstybėje narėje, arba pirminis suvienodintas dokumentas, kuriuo leidžiama vykdyti reikalavimą prašomosios šalies valstybėje narėje, negalioja.

Pataisytam dokumentui taikomi 79 ir 81 straipsniai.“

36. 82 straipsnio 1 dalies b punktas pakeičiamas taip:

„b) suteikti paramą, numatytą įgyvendinimo reglamento 76–81 straipsniuose, jeigu pirminis prašymas, pateiktas pagal įgyvendinimo reglamento 76–78 straipsnius, yra susijęs su senesniais nei penkerių metų reikalavimais, skaičiuojant nuo vykdytino reikalavimo prašančiosios šalies valstybėje narėje dienos iki pirminio prašymo suteikti paramą pateikimo dienos. Tačiau tais atvejais, kai pretenzija arba pirminis dokumentas dėl pretenzijos patenkinimo užtikrinimo prašančiosios šalies valstybėje narėje yra užginčijami, penkerių metų laikotarpio pradžia laikomas tas momentas, kai nustatoma, kad pretenzija arba dokumentas dėl pretenzijos patenkinimo nebegali būti užginčyti.

Be to, jeigu prašančiosios šalies valstybės narės institucijos sutinka atidėti mokėjimą arba mokėjimo dalimis planą, penkerių metų laikotarpio pradžia laikomas momentas, kai pasibaigia visas mokėjimo laikotarpis.

Tačiau tais atvejais prašomoji šalis neprivalo suteikti paramos dėl senesnių nei dešimties metų reikalavimų, šį terminą skaičiuojant nuo vykdytino reikalavimo prašančiosios šalies valstybėje narėje dienos“.

37. 84 straipsnis pakeičiamas taip:

„84 straipsnis

Atsargumo priemonės

1. Prašančiosios šalies pagrįstu prašymu prašomoji šalis imasi prevencinių priemonių, jei jos leidžiamos pagal jos nacionalinę teisę ir administracinę praktiką, kad būtų užtikrintas reikalavimo vykdymas, jeigu reikalavimas arba dokumentas dėl reikalavimo vykdymo užtikrinimo prašančiosios šalies valstybėje narėje yra užginčijami prašymo pateikimo metu arba jeigu reikalavimui dar netaikomas dokumentas, kuriuo leidžiama jį vykdyti prašančiosios šalies valstybėje narėje, jeigu atsargumo priemonės panašiu atveju taip pat galimos pagal prašančiosios šalies valstybės narės nacionalinę teisę ir administracinę praktiką.

Prie prašymo imtis atsargumo priemonių prašomosios šalies valstybėje narėje pridedamas dokumentas, jei toks yra, parengtas siekiant leisti imtis atsargumo priemonių prašančiosios šalies valstybėje narėje ir susijęs su reikalavimu, dėl kurio prašoma savitarpio pagalbos. Prašančiosios šalies valstybėje narėje šis dokumentas neturi būti kaip nors pripažintas, papildytas ar pakeistas.

2. Prie prašymo imtis atsargumo priemonių gali būti pridėti kiti prašančiosios šalies valstybėje narėje išduoti su reikalavimu susiję dokumentai.

3. Įgyvendinant pirmą pastraipą, įgyvendinimo reglamento 78, 79, 81 ir 82 straipsnių nuostatos ir juose nustatytos procedūros taikomos *mutatis mutandis*.“

38. 85 straipsnyje po 1 dalies pridedama 1a dalis:

„1a. Jeigu debitorius, be pretenzijos sumos, negali apmokėti pretenzijų tenkinimo išlaidų, jos išskaitomos iš sumos, kuri galėjo būti atgauta, arba, jei tai neįmanoma, jas kompensuoja prašančioji šalis. Prašytojas ir prašomosios šalys gali susitarti dėl kompensavimo tvarkos konkrečiu atveju arba dėl atsisakymo kompensuoti tokias išlaidas.“

39. Po 85 straipsnio pridedamas 85a straipsnis:

„85a straipsnis

Buvimas administracinėse patalpose ir dalyvavimas atliekant administracinius tyrimus

1. Prašančiosios ir prašomosios šalių susitarimu ir laikantis prašomosios šalies nustatytų sąlygų, prašančiosios šalies įgalioti pareigūnai, siekdami paskatinti šiame skirsnyje numatytą savitarpio paramą, gali:

a) būti tose patalpose, kuriose prašomosios šalies valstybės narės administracinės institucijos atlieka savo pareigas;

b) dalyvauti, kai prašomosios šalies valstybės narės teritorijoje atliekami administraciniai tyrimai;

c) padėti prašomosios šalies valstybės narės kompetentingiems pareigūnams teismo procesų toje valstybėje narėje metu.

2. Jeigu tai leidžiama pagal prašomosios šalies valstybės narės galiojančius teisės aktus, 1 dalies b punkte nurodytame susitarime gali būti numatyta, kad prašančiosios valstybės narės pareigūnai gali apklausti asmenis ir nagrinėti įrašus.

3. Prašančiosios šalies įgalioti pareigūnai, kurie naudojami 1 ir 2 dalyse numatytais galimybėmis, bet kuriuo metu turi būti pasirengę pateikti raštišką įgaliojimą, kuriame būtų nurodyta jų tapatybė ir oficialios pareigos.“

40. 87 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 4 dalyje žodžiai „34 straipsnyje“ pakeičiami žodžiais „1 straipsnio vb punkte“.

b) 6 dalis papildoma šiuo sakiniu:

„Tačiau jeigu įstaiga, kurios buvo paprašyta atlikti patikrinimą, rezultatais taip pat naudojami išmokų atitinkamam asmeniui skyrimo tikslais pagal taikomus teisės aktus, ji neprašo apmokėti išlaidų, nurodytų ankstesniame sakinyje.“

41. 89 straipsnio 3 dalis išbraukiama.

42. 92 straipsnis išbraukiamas.

43. 93 straipsnyje žodžiai „87 straipsnis“ pakeičiami žodžiais „87–87b straipsniai“.

44. Įterpiamas 94a straipsnis:

„94a straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos, susijusios su bedarbio išmokomis

Kol įsigalios reglamentas (ES) XXX, įgyvendinimo reglamento, galiojančio iki [Reglamento (ES) xxxx įsigaliojimo diena], 56 ir 70 straipsniai toliau taikomi bedarbio išmokoms, suteiktoms asmenims, kurių nedarbo laikotarpis prasidėjo iki tos datos.“

45. 96 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalies antras sakinytis pakeičiamas taip:

„Tačiau Reglamentas (EEB) Nr. 574/72, išskyrus jo 107 straipsnį, lieka galioti ir turi teisinę galią taikant.“

b) Po 1 dalies pridedama 1a dalis:

„1a. 1 dalyje nurodytų teisės aktų tikslais, valiutos konvertavimo taisyklėms taikomas šio reglamento 90 straipsnis.“

3 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja pirmą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas